

Esélyekről, feltételekről, mende-mondákról

Az első negyedév eltelt

Az üzemeket járva, egyre több ember állít meg bennünket érdeklődve, mit tudunk, van-e már új-ság a vállalat jövőjéről. Megállítanak ismerősök az utcán, megszólítanak a boltban, aggódó, türelmetlenséget tükröző a légkör. A „biztosat akarunk tudni” igény mögött mindig ott búvik a remény, csak az a „biztos” nehogy valami szomorú legyen. Ezekkel a gondolatokkal kerestük meg Varga Mihály vezérigazgatót, s tettük fel kérdéseinket.

— Hogyan állnak a vállalat jövőjéről folyó hazai tárgyalások? Van-e még remény a talponmaradásra? Milyen munkák folynak jelenleg ebben az ügyben?

— Május 31-ei határidővel ismételt előterjesztés készül a Minisztertanács elé, melynek fő célja, hogy áttekinthesse a múlt évi — felszámolásra hozott — határozatokban foglaltak végrehajtását. Az abban megfogalmazottakat mi határidőre teljesítettük, s folyamatban van a nem rajtunk múló feladatok végrehajtása is. Kisebbségi határidő-csúszások előfordulnak pl. a humán-csomagban, de elmondhatjuk, hogy a határozat végrehajtása ma kb. 80 százalékos. Az új minisztertanácsi előterjesztésben nekünk arról is számot kell adni, hogy állnak a külföldi kereskedelmi partnerekkel tárgyalásaink. Most elmondhatom, mi valamennyi külföldi partnerrel egyenlő esélyt feltételezve vettük fel a kapcsolatot és tárgyaltunk. Korrekt tájékoztatást adtunk az itteni

lehetőségekről, körülményekről, ércvagyonról, a munkaerőről, környezeti hatásokról.

— Minden kereskedő igényelte ezt a részletességet? Gondolok arra, hogy ebből szándékának komoly-sága is kiderülhet?

— Több, mint egy tucat érdeklődő volt, közöttük olyan, aki csupán egy napot, s olyan is, aki heteket szánt erre. Hozzá kell tenni, hogy az „egynapos” érdeklődő felkészültsége és informáltsága is kifogástalan volt. Komolyságukhoz tehát nem fér kétség. Oszintén beszéltünk költségeinkről is. Valamennyi partner kifejtette, hogy ezt lehet és kell is csökkenteni, s arra is rámutatott, melyek azok a területek, ahol ez elérhető: létszámleépítés, energia, és anyag-takarékosság, szervezeti átalakítás. Ezeket a lépéseket már a múlt évben megkezdtuk, s folytatjuk úgy, hogy elkerüljük a válsághelyzetet.

— Március végére tisztázódtak a vállalat ez évi

működéséhez szükséges pénzügyi feltételek?

— Igen. Köszönet ezért az irányító szerveknek, a kívánt és ígért összeg a rendelkezésünkre áll a termeléshez.

— Március 31. volt a határidő, hogy a vállalat elkészítse a veszélyes hulladékok tárolásához szükséges kutatási és költségtervet. Mit mondhatunk erről?

— Igen, március 31-re el kell dönteni, rendelkezésünkre áll-e az összeg a kutatások megkezdéséhez. Ehhez a vállalat megadta a szükséges terveket. A kutatásoknak a permi aleurit teljes körű megkutatását kell, hogy eredményez-zék, azaz fizikai, kémiai tulajdonságainak teljes megismerését, hidro-geológiai, tektonikai feltérképezését. Ehhez fúrásokat kell mélyíteni, vágotat hajtani, s csak ezután dől el, valóban alkalmas-e a terület hulladéktárolásra.

— Mit mondhatunk a kanadai szakemberek tapasztalatairól?

— A végleges, teljes jelentés a napokban elkészül, az eredményről tájékoztatást adunk, s ők is a saját rendelkezésére állnak.

— Végül egy személyes jellegű kérdés. A városban, s a vállalatnál is terjednek olyan hírek, hogy egy ilyen helyzetben lévő vállalat felsőbb vezetői milliós nagyságrendű prémiumokat vettek fel. Mi itt az igazság?

— Én is hallottam olyan szóbeszédet, hogy karácsonyra 1 millió forint jutalmat, a napokban pedig 2 millió forint prémiumot vettem fel. Ez — kimondom — szemem szédett hazugság. Én is tiltakozom a magyarországi bérszerkezetben, a mi társadalmi értékrendszerünkben a milliós jutalmak és prémiumok miatt, annak ellenére, hogy a nyugati szakértők az itteni jó vezetők bérért alacsonynak tartják. Azzal sem értek egyet, hogy bizonyos vállalatok vezetői a tiszta eredmény után jutnak prémiumhoz, mert az ő munkájuk alapja ott is a gondoskodás a beosztottak megélhetéséről, szociális ellátottságáról, éppúgy, mint nálunk. Biztos vagyok benne, hogy az egész magyar bányászatban nincsenek milliós prémiumok. A bányászat ma nem húzóágazat, nem tud olyan eredményt produkálni, mely ezt lehetővé teszi.

Helyetteseimnek és nekem a múlt évi prémiumot még nem fizették ki, melynek egyébként a nagysága az alaphár 1,3-szerese. Kifizetése 5-6 feltételhez kötött, ezek nem teljesítése arányosan csökkenti. Nem tudom pontosan megmondani, hogy ez valóban mennyit jelent éves szinten, de milliós nagyságrendről semmi esetre sincs szó.

Kablár János

Felszabadulás

Nincs irigylésre méltó helyzetben, aki manapság ünnepi köszöntőt, vezércikket, vagy beszédet ír. Ma, amikor több évtizedes vélt, vagy valós értékek devalválódnak, megkérdőjeleződnek érdemek, dátumok, eredmények, amikor nehéz különválasztani a tisztességes és a tisztességtelen szándékot, szaporodik a csúsztatás, a félrehallás, amikor az elszámolást leszámolásnak, a felelősségvállalást felelősségrevonásnak érzik egyesek, nem csodálható a bizonytalanság, a félelemérzés. Ma jobb társaságban illik vitatni, hogy valójában április 4-e április 4, s olyan is van, aki már azt is felvetette, egyelőre csak kérdés formájában, ünnep-e ez egyáltalán?

Ebben a légkörben felszabadítókra emlékezni, eredményekről beszélni, embereket, csoportokat, szervezeteket méltatni talán valóban nem időszerű. A naptárban ez áll: április 4. a felszabadulás ünnepe. 45 éve az. Mi alól szabadultunk fel? Hogyan írták a kor nagy gondolkodói, akiket hosszú évek során legenyhébben szólva ellentmondásos egyéniségeknek neveztünk? Bibó István, akiről legfeljebb annyit tudtunk, hogy jogtudós, író, politológus, s hogy, mint a Nagy Imre kormány tagját 1957-ben letartóztatták, életfogytiglan börtönbüntetésre ítélték, majd amnesztiával szabadult, és 1979-ben meghalt. Hogyan ír ő 1944 nyarán?

„Néhány hónapja, hogy a magyar történelem legszörnyesebb eseménye lezajlott, 1944. március 19-én Hitler kicsalta a magyar állam fejét és a magyar hadsereg vezetőit Németországba... Azóta Hitler pribékjei azt csinálnak itt amit akarnak, azt fognak el, akit akarnak, azt gyilkolják meg, akit akarnak, és azt rabolnak el, amit akarnak... Amit elvittek, azt soha többé vissza nem kapjuk, de a felelősség az a miénk marad, azokért a szörnyű gyilkosságokért, amiket ők és az itteni bérenciek elkövetnek... Hogy mindez megtörténhetett, annak egyelőre oka van, s ez a magyar úriembereknek a magyar munkásságtól való szörnyűség és esztelen félelme”. És mindezt akkor írta, amikor még nem tudhatott róla, vissza van még a magyar történelem legsötétebb, legszörnyesebb időszaka, a nyilas rémuralom.

Milyen prófétai képességgel bírt az az Erdei Ferenc, akit 1971-ben bekövetkezett haláláig politikusként ismertünk, de a híres szárszói találkozóan 1943-ban, mint falukutató agrárközgazdász tartott előadást, s ezeket mondta: „... tökéletesen érett, és indokolt annak a gyökeres polgári átalakulásnak a megvalósulása, amely sem a múlt háború végén, sem pedig annak idején a szabadságharcban nem sikerült. Olyan társadalomnak kell tehát kialakulnia, amely következetesen és teljesen kiformalja országunkban is a modern polgári társadalmat... E szükséges és kikerülhetetlen átmeneti alakuláson túl, a kifejlődés útja nyilvánvalóan tovább mutat. A külső határokat, amelyek befolyásolhatják a magyar alakulást, számításán kívül hagyva, vitathatatlanul elsősorban a munkásság, másodsorban a parasztság képviseli azt a társadalmi erőt, amelyik a további alakulást meg fogja határozni”. Mindezt 1943 augusztusában.

Mi történt tehát, miért ünnep ez a tavaszi nap? Erre talán legszörnyesebben annak a Németh Lászlónak a mondata felel meg, aki bár író volt, ezt a munkásságát 1947–1953 között szüneteltette, s csupán műfordítással foglalkozott: „Óriási rés nyílt, hogy a magyarság a maga természete s legjobb gondolkodásának tervei szerint, minél nagyobb tömegek javára rendezze be életét”.

A „csomagterv”-ből

Nyugdíjazás szakmai átlagkereset alapján

Vállalatunk — a BDSZ támogatásával — kezdeményezte a 17/1975 (VI. 14.) Mt. számú rendelet 82. § (1) bekezdésének módosítását. Kértük, hogy a bányászati keresetkiegészítésre kiemelt szellemi dolgozók is a szakmai átlag figyelembevételével kaphassák meg a nyugdíjukat a fizikai dolgozókhoz hasonlóan.

A kérésnek eleget téve, az Országos Társadalombiztosítási Főigazgatóság az 1990. január 11-én kelt körlevelében hozzájárult az R. 82. § (1) bekezdésének alkalmazásához, néhány szellemi munkakörben.

Ennek alapján az 5/1987. (VII. 22.) IpM—EÜM—PM sz. együttes rendelet mellékletében szereplő bányászati keresetkiegészítésre

jogosult: aknász, segédaknász, robbantómester, körletvezető, körletvezető-helyettes, szakvezető bányamester, föld alatti gépészeti művezető, föld alatti villamos művezető munkakörökben foglalkoztatottak, olyannak tekintendők, mint akik föld alatt, fizikai munkakörben dolgoztak, és az előírt műszakszám teljesítése után — egészségügyi okból — föld alatti munkahelyen tovább nem foglalkoztathatók.

Az engedélyezett munkakörök nem ölelik fel a teljes föld alatti munkaköri jegyzékünket, ezért tovább kell szorgalmaznunk a jogszabály módosítását, hogy dolgozóink sorát megfelelően rendezhessük.

J. K.

Németh István szakvezető a IV. sz. bányüzem 23-as csapatán (cikkünk a 3. oldalon). Fotó: Csündör

A fórumon elhangzottokról

Munkavállalói érdekek a parlamentben

A társadalmi helyzet feszült

Talán a ragyogó napsütés, az elvetetlen mag, vagy a megmetszetlen szőlő volt az okozója, hogy viszonylag kevesen hallgatták meg Gyulai Sándornak, az UDSZ titkárnak beszámolóját a szakszervezetek országos kongresszusának eseményeiről.

A kongresszussal kapcsolatos kérdéseinkre előző számunkban Lóránt László, az UDSZ másik vállalati küldötte már válaszolt, ezért most a fórumon elhangzott néhány fontosabb megállapítást összegezzük.

A kongresszus nem a legjobb előjelekkel indult, több kisebb szervezet levált, vagy bejelentette különválási szándékát. Az időpont kiválasztása nem is lehetett volna rosszabb, hiszen a választási kampány kellős közepébe esett, a hivatalban lévő kormány már nem, a leendő pedig még nem döntésképes. A társadalmi helyzet feszült, félő volt, hogy a kongresszus pártharcok színterévé válik, egyesek nyíltan is meghirdették a mozgalom bomlasztását. Mindezeket a feltételezéseket előzőleg már alátámasztotta a BDSZ kongresszusa, melyen ezek a problémák jól kivehetők voltak.

Végezetül az egységbontható törekvések kudarcot vallottak, a szövetséget sürgető erők kerültek ki győztesen. A kongresszus kimondta, hogy a szövetség a pártoktól függetlenül kíván tevékenykedni, és nem kíván a hatalom részese lenni. Ezzel lezárult egy szakasz a szakszervezetek életében, s olyan új szövetség jött létre, mely önálló és egyenrangú szervezetekből tevődik össze. Döntéseit a konszenzus elvén hozza meg, mely biztosítja, hogy a szövetség nem hozhat egyik tagjára nézve sem hátrányos határozatot. A döntésben érdektelen szervezet tartózkodásával teszi lehetővé a határozat megszüntetését.

Komoly vita folyt az immár tetemes szakszervezeti vagyonnól is. A kongresszus egyértelműen leszögezte: ez a vagyon a szakszervezeti tagságé. Nincs akadály annak, hogy valamely ágazati, vagy rétegszervezet elhagyja a szövetséget, kilépjen, a vagyonból azonban csak a tagsága, illetve a vagyonhoz való hozzájárulása arányában részesülhet.

A kongresszuson jól érződött az országgyűlési választások közelsége.

Gyulai Sándor rámutatott, a szakszervezet országos szervei nem készültek fel elég átgondoltan erre a választási kampányra. Féltő, hogy a pártok uralta parlament a tömegek érdekeit szolgáló törvények megalkotása helyett pártpolitikai harcok színterévé változik majd. Bár szükséges lenne a választási törvény olyan értelmű módosítása, hogy a dolgozói érdek jobban megjelenjen az Országgyűlésben, a pártok valószínűleg inkább a hatalom megragadását, megtartását szolgáló „listás” választás felé akarják elmozdítani a jelenlegi választási rendszert.

A szakszervezetek nem éltek a választási törvény jelenleg biztosított lehetőségével, nem indítottak területi, országos listát, s ezért automatikusan hátrányba kerültek. Ez könnyen oda vezethet, hogy csak kevés szakszervezeti tisztségviselő jut be a parlamentbe, a harminc független jelöltből.

Pedig igen fontos lenne — mondta Gyulai Sándor befejezésül —, hogy a munkavállalói érdekek közvetlenül is megjelenjenek a törvényhozásban.

K. J.

Ide nekem a végkielégítést is!

„Vérszagra gyűl az éji vad...”

Dr. Tóth Sándor, a regionális Egyeztető Fórum elnöke érdekes, ám manapság korántsem szokatlan bejelentéssel nyitotta meg a fórum februári ülését: ez a második összejevetelünk, s máris feljelentettek bennünket. Ezután ismertette annak a levélnek a tartalmát, melyet Harsányi Zsolt, a Centrainvest Kft. ügyvezető igazgatója küldött az ABMH elnökönek, és a miniszterelnöknek.

A levél lényegében két-tós céllal íródott. Egyrészt az illetékesek tudtára kívánta adni, hogy a REF. a megyére kiosztott 500 millió forint munkahelyteremtő támogatást, személyi érdekek figyelembevételével kívánja „osztogatni”.

A másik cél nem kisebb nyíltsággal fogalmazódott meg: kérésünk, hogy a személyeknek egyenként járó egyszeri segítség összegét vállalkozásunk kapja meg. S hogy kétség ne maradjon, biztosítanak bennünket, farmgazdálkodással nincs szükségük a mezőgazdaságtól teljesen eltérő foglalkozású embereket (pl. bányászokat) felvenni, ez csak növelné a kockázatukat.

Egyenes, tiszta beszéd. Nem kíván más, mint megkapni a megyének juttatott munkahelyteremtő alapjuttatás — mint azt megtudtuk — felét, és/vagy a munkanélkülivé válók végkielégítését, újrakezdési kölcsönét anélkül, hogy erről az érintetteket megkérdezte volna.

A levelekre válaszolni illel, s ez meg is történt. Az ABMH elnökhelyettesének válaszából nekünk fontos az a rész, ahol arra utal, hogy a támogatásnak a farmgazdaságba történő bevonása elsősorban azon

műlik, hogy az érintetteket mennyire sikerül megnyerni a vállalkozás részére.

Az ügy ezzel azonban nem zárult le. A Magyar Hírlap február 20-án leközölte a csinos, fiatal pártelnök-nő levelét, melyet a kormányfőnek címez. A levélből idézünk: „Pártunk megyei szervezetei különösen az érintett területekről azonban jelezték, hogy a kormány alapvetően jó szándékú döntései a megyei apparátusok és egyes kormányhivatalnokok bürokratikus intézkedései miatt megfeneklettek”. Felhívja a miniszterelnök figyelmét, hogy „ne bürokratikus osztogató szervezeteiket hozzon létre”, s megállapítja, „különösen súlyos ez a helyzet Baranya megyében, ahol nemcsak a bányászat, hanem egyéb iparág is közvetlen veszélybe került, és itt a közel 500 millió forintból, eddig még vajmi kevés munkahely teremődött”.

Ha nemcsak e sorok írójának tűnik fel, hogy az „osztogató” szó mindkét levélben milyen következetesen egybecseng, akkor a két levél összefüggését már többen feltételezzük.

Dr. Tóth Sándor, a REF elnöke válaszában, mely szintén megjelent a Magyar Hírlapban, egyetértett azzal, hogy egy válságterület gondjainak megoldásához valóban kevés az 500 millió forint, azzal azonban természetesen nem, hogy a Regionális Egyeztető Fórum, melyben két mandátum egyébként a vállalati „bürokratikus osztogató szervezet” lenne. Őva intett attól, hogy súlyos társadalompolitikai kérdéseket csupán üzleti szempontokat figyelembe

vevő szakmai menedzseriroda döntsön. Elismeri, hogy a legfőbb gond, a jogszabályok által előírt bürokratikus ügyintézés, mely késlelteti a pályázatok elbírálását.

Ami azonban számunkra talán legfőbb tanulság, ezt szövege szerint idézzük: „Írásából kitűnik, hogy a nálunk folyó munkát részleteiben nem ismeri, ezért Önnek arról — igény esetén — tájékoztatást adunk. Amit megtettünk volna akkor is, ha Ön bennünket kérdez, vagy megkeres, és nem hisz fenntartás nélkül egy olyan pályázónak, aki vélt sérelmei miatt feljelentő levelet ír a kormányfőnek, és az ABMH-elnöknek. A politikai harcban az ilyen módszerek veszteséget is okozhatnak...”

Az ügy ezzel még nem zárult le. A Dunántúli Napló március 7-én számában Dr. Angyal Ottó válaszol dr. Tóth Sándor levelére, melyben kifejti, hogy „az új munkahelyteremtéssel összefüggő kérdések hatékonyan csak szakmai kérdésként kezelhetők”, s a REF „olyan látszatmechanizmust hozott létre, amely látszatra semmiben sem különbözik az elmúlt 40 évben megismert bármelyik bürokratikus osztogató szervezettől”. Ujra ez az „osztogató” kifejezés, immár negyedszer.

A vita hevében lassan el is felejtődik, hogy az uránbányászat felszámolásáról hozott kormánydöntés hozta létre a REF-et, az 500 milliós beruházástámogatási keretet, s azt a helyzetet, mely a megyében, s legjobban a közvetlenül érintett emberek sorsában bekövetkezik.

Kablár János

MSZMP

Álláspont

Március 12-én, a Ságvári Endre Művelődési Házban választási nagygyűlést tartott a Magyar Szocialista Munkáspárt. A nagygyűlésen Cseresznyés Ferenc, országgyűlési képviselőjelölt ismertette azt az álláspontot, melyet pártja uránvárosi alapszervezete ezt megelőző nagygyűlésén hagyott jóvá.

Az alapszervezet, melynek tagjai zömében a vállalatunk dolgozóinak köréből kerültek ki, úgy foglalt állást, hogy a magyar uránkitermelés gazdaságosságát a hosszútávú energiakonceptió alapján, az energiatermelő és a kitermelő ágazat összefüggéseiben, a vállalati szervezeti, létszámgazdálkodási tartalmak feltárásának tükrében, a külföldi tőke bevonási lehetősége alapján újabb meg kell vizsgálnia a kormányzatnak.

Az MSZMP az uránbányászok helyzetének javítása érdekében célul tűzte ki, a bányászokban kapott jövedelemkiegészítő pótlékok adómentessé tételét, a bányász jövedelmek növelését, a szakma presztízsének visszaállítása érdekében. Minden lehetséges fórumon kiáll, és támogatja azt a követelést, hogy a jelenlegi keresetkiegészítést alakítsák át az infláció mértékét követő nyugdíjjal, vagy járadékká. Mind társadalmi, mind egyéni érdek, hogy szervezett, előretelítő átképzéssel megoldódjon a rehabilitáltak elhelyezkedése, beilleszkedése. Az MSZMP támogatja a bányász műszakiak helyzetének felülvizsgálatát, intézkedéseket sürget annak érdekében, hogy itt is megfelelő keresetarányok alakuljanak ki, rendeződjön a keresetkiegészítésben részesülő műszakiak nyugdíjazása.

A képviselőjelölt ismertette pártjának elképzeléseit a régió, és a választókerület fejlesztésére.

Tyúkszemtapasz

Biz' isten, élveztem az elmúlt hetek tévéműsorait, ha másért nem, azért, mert nagy örömmel tölti el az igaz hazafit, ha ennyi párt, ennyi okos ember tisztázza mások és főleg maga előtt a múltat, ostorozta negyven év tévédeleit, és megmutatta számunkra a kivezető utat.

Majd két hónapig szorgosan nézegettem a televízióban sugárzott leglényegesebb ötperceket, mert nekem, egyszerű honpolgárnak ennyi minden jót — egyszerre és ily sokan — soha nem ígérték.

Igaz, néha előfordult, hogy későn kapcsoltam be a tévét, és megesett, olyan tévészmével néztem végig egy ilyen ötperces gyöngyszemet, hogy paródiát látok, de másnap az ismerőseim felhőmályosítottak, hogy mindaz amit láttam, halálosan komoly volt.

Aztán jöttek a fizetett politikai hirdetések! „Vörös szegfű, zöld béka, demokratán bokréta, hallgatok a szívemre, ha semmi nem jut eszembe” — dudorásztam már a kampány vége felé. Mi tagadás, miközben kezdtem elbizonytalanodni, egyre inkább élveztem, hogy mindenki engem akar megnyerni.

Ezek az elmes hirdetések már-már összezavartak, hisz oly sok ötlettel, oly leleménnyel épültek be a tudatalattimba a pártok „jövőt formálni akaró koncepciói”, hogy azok e műfajban akár egy tyúkszemtapasz, vagy egy... egy gumióvszer reklámjával is vetekedhettek volna.

Az igazi megnyugvást számomra az hozta — és ezzel zavartságomnak egy csapásra vége is lett —, amikor a választásokat megelőző héten valamelyik napilapban a legjelentősebb (országos listával rendelkező) pártok képviselői egy sor kérdésre adtak félreérthetetlen választ.

Hogy egészen pontos legyek, igennel, vagy nemmel lehetett felelni, és mivel a játék a bar-

kochba szabályai szerint zajlott, a kértetett megtehette azt is, hogy se nem bólint, se nem rázza a fejét. Ezt egy vonallal jelezték a megfelelő rubrikában, ilyen azonban kevés akadt.

A legkörülmönfontabb kérdés szerintem az volt, hogy: Kívánatos-e, hogy a hadseregben a díszlőpés sajátos, magyar jellegű legyen?

A kilenc véleményt formáló pártból öt igenel, négy pedig nemmel voksolt a fent említett sorskérdésben. Onnan gondolom, hogy ez sorskérdés, mert egy sem akadt, amely ne foglalt volna állást.

Vádoljanak műveletlenséggel, de én úgy isten igazából nem is értem a kérdést. Igaz, nem vagyok sem néptáncutató, sem balett-koreográfus, sem hadtörténész, így aztán azt sem tudom, miként lehet sajátosan magyar jellegűen díszlőpni. Hogy őszinte legyek, már nem is akarom megtanulni.

Mindenesetre, ha a múltban létezett sajátos, magyar jellegű díszlőpés, akkor nosza, emígy vonuljon el minden külföldi államfő fogadtatására kivezényelt díszalakulat.

Ha ilyen nem volt, akkor természetesen más a helyzet. De a lényeg az, a legjelentősebb pártok mindegyike már most tudja, hogy lépjen a magyar honvéd (vagy katona), ha épp díszleg.

Reméljük, másból sem áll majd a honvédelet. Szóval, ez az a rám átragadt optimizmus, ami szétszórtatott minden kétséget. Rájöttem, bárkire is szavazok, a nemzet sorsa jó kezekbe kerül.

Itt mindenki tudja, mi a teendő. Talán a bakák a szold mellé gumióvszert és tyúkszemtapaszt is kapnak majd, ellátmányként. Ez utóbira akkor lehet különösen nagy szükségük, ha a lábbeli sajátos, magyar jellegű díszlőpésre nem kimondottan alkalmas. Mondjuk, a minősége sajátosan magyar jellegű. Nógrádi Gábor

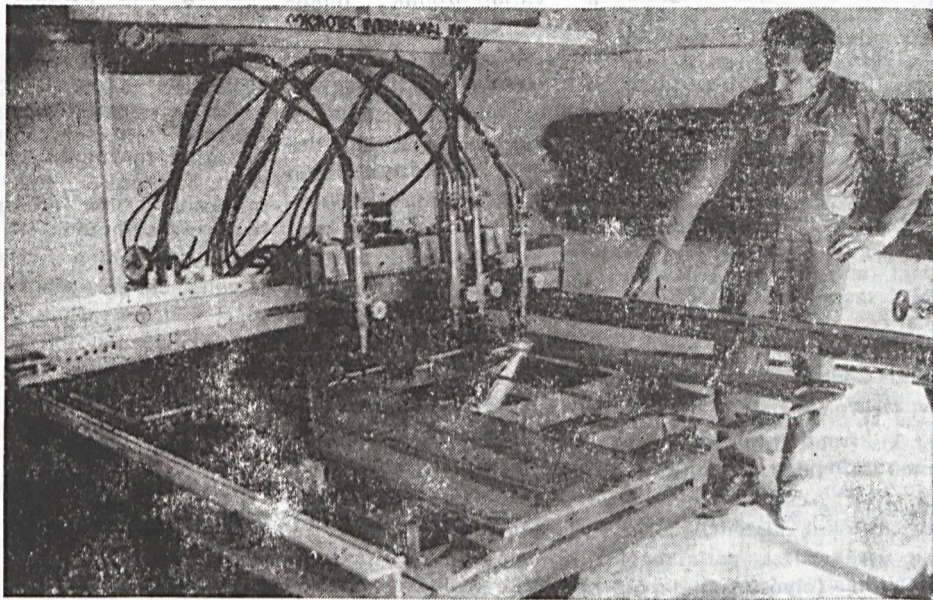
Ércbányász

A Mecseki Ércbányászati Vállalat dolgozóinak lapja
Felelős szerkesztő:
Kablár János
Szerkesztőség:
7633 Pécs,
39-es dandár út 19.
Telefon: 15-851
Vállalati telefon: 33-53
Kiadja:
a Mecseki Ércbányászati Vállalat
Felelős kiadó:
Varga Mihály

MÉV Nyomda
7633 Pécs,
39-es dandár út 19.
Felelős vezető:
Sperczel János

Megjelenik kéthetenként
Előfizetési díj egy évre:
55,20 Ft
Előfizethető:
a szakszervezeti bizalmiaknál
Ny-623-4

Nemcsak a bérekkel van gond...

Még február közepén azzal a kéréssel fordultak az EDÜ dolgozói az üzem és a vállalat vezetéséhez, hogy rendkívüli munkásszűrés keretében választás szeretnének kapni azokra a kérdésekre és felvetésekre, amelyeket írásban juttattak el az érdekeltekhez.

A tizenkilenc pontból álló „petíció” jórészt a bérekkel, a bérfejlesztéssel, a vállalat és az üzem jövőjével kapcsolatos kérdéseket gyűjtötte csokorba, de akadtak köztük a szakemberek munkáját, a vezetőik tevékenységét bíráló észrevételek is.

Az üzem dolgozói a február 27-én megtartott munkásszűrésen választ kaptak felvetéseikre. Ennek kapcsán kerestük meg Simon Jánost, az EDÜ szb titkárát, akit az üzemben kialakult rossz hangulat okairól kérdeztünk.

— *Miben látja ennek legfőbb forrását?*

— A rossz hangulatot kétségkívül főként a romló életkörülmények, az alacsony jövedelmek gerjesztik — magyarázza Simon János. — Az üzem 470 dolgozója nyolcezer forint alatti jövedelemmel rendelkezik, ami az állandó áremelések, a kamatadó, a lakbér miatt napi megélhetési gondokat szül. Ehhez járul az a bizonytalan helyzet, amit az uránbányászat megszüntetését kimondó kormánydöntés teremtett. Az emberek nem tudják, mi lesz velük és egyre türelmetlenebbek, amit természetesen meg kell érteni.

— *Mennyire bíznak az emberek a vállalat megmaradásában?*

— Nemigen hisznek benne. Mi éveken át azt bizonygattuk, hogy ennél kevesebb költséggel, ennél gazdaságosabban termelni nem lehet. Most azt hallják, mégiscsak lehet és megmaradhatunk. Végül is mi az igazság — kérdezik nagyon sokan. De azt csak kevesen tudják, hogy korábban a szabályozók többsége nem éppen a gazdaságos termelést ösztönözte. Magyarán, az volt a cél, hogy minél jobban feltornázzuk a költségeket, mert ha valami megmaradt, vagy valamennyit megtakarítottunk, azt a következő évben elvonták.

— *Mi lesz az itt dolgozókkal, ha megszűnik a vállalat?*

— A lakatosok egy részének és talán a villanyszerelőknek is, ha minden igaz, tudunk majd munkát biztosítani. A legnehezebb helyzetben a vegyipari szakmások vannak. Itt, Pécsen és a környéken aligha tudnak majd a szakmájukban elhelyezkedni. Ha pedig az ország másik részében keresnek munkát, hiába léteznek például az áttelepülési kölcsön — az a hír járja —, sok probléma van vele. Az újrakezdési kölcsön körüli huzavona és bizonytalanság, no, meg a rendkívül szigorú hitel-feltételek is elkeserítik az embereket. Aztán ott van a végkielégítés. A rendkívül alacsony jövedelmek miatt alig lesz olyan ember, aki jogosult rá. A rendelkezés ugyanis kimondja, hogy a végkielégítés azoknak jár, akik a szakmájukban csak úgy tudnak elhelyezkedni, hogy az új helyen alacsonyabb lesz a jövedelmük, mint korábban. Márpedig a legtöbb helyen magasabbnak a keresetek, mint nálunk.

— *Akkor mi az, ami az embereket itt tartja?*

— Elsősorban a kényszer. Hiszen, aki úgy távozik, hogy nem a vállalat mond fel neki, az elcsúszkál csaknem minden foglalkoztatáspolitikai kedvezménytől. Sokak a vállalati lakáskölcsön miatt kénytelenek maradni. Márpedig a vállalatnak idén még kötelezettségei vannak, így nem fog felmondani, különösen azoknak, nem, akikre a legnagyobb szükségük van.

— *Vannak-e az üzemnek létszámgondjai és, ha igen, milyen területen?*

— Sajnos igen. Az I-es üzemegységben például kétműszakos területre kellett áttérni. A vegyi folyamaton pedig a négy műszakról áttértünk a három műszakra.

— *Visszatérve a kérdésre, az idei bérfejlesztést követően még mindig olyan elkeserítő a helyzet?*

— Az utóbbi tíz évben a bérszínvonalunk a vállalat többi üzeméhez képest kisebb mértékben emelkedett. Bennünket mindig csak megdicsérték, hogy a kihozatalunk világszínvonalú, sorra kaptuk az Élüzem és a Vállalat legjobb üzemé címet, de a bérfejlesztésnél

mindig mi voltunk a mostoha gyerekek. A mostani keretből is csak toldozásra-foldozásra futja. Igaz, az eredeti összeghez képest kaptunk még plusz hárommillió forintot, de ez csak arra elég, hogy a lyukakat tömökdjük. Az árszínvonal emelkedését az előző két hónapban az éves mozgóbérből próbáltuk ellensúlyozni, de sajnos ma is ott tartunk, hogy aki tőlünk nyugdíjba megy — legalább is a többség —, a minimummal kezdi a nyugdíjas életet.

— *Milyen visszhangja volt a munkásszűrésnek?*

— A munkásszűrésen közel négyszázan vettek részt. Dolgozóink a felvetéseikre választ kaptak, az már más kérdés, hogy nem olyant, amit szerettek volna. Így aztán nem mondhatnám, hogy az emberek elégedetten távoztak. Abban viszont mindenki egyetértett, hogy a vezetők őszintén szóltak a problémákról, még ha néhány kérdés nyitva is maradt — mondotta végezetül Simon János.

Nógrádi Gábor

Rakodógép távirányítással, tojóhibrid reménnyel Rekordok, emberek, félelmek

A 23-as csapat csapdája

A IV. sz. bányáüzem szállítóaknájától néhány perces járásra takaros kis ereszkén vezet lefelé az utunk. A 7/A-nak nevezett ferdepálya már a 23-as csapat „felségterülete” annál is inkább, hisz annak idején még ők hajtották, no meg minden csille érc, ami itt áthalad, az ő munkájuk eredménye. Az ereszke pedig igazán jó forgalmat bonyolít le, hisz a teljesítményük tizenhét és fél tonna/fő műszakonként, ami a legjobb az üzemben.

Alig valamivel beljebb rakodógépek berregésétől hangos a vágat. Amikor odaérünk, éppen az LB 125/1000-es típusjelű sűrítettlevegős önjáró szállító-rakodógép őríti a vágatra a terhét, ahonnan hagyományos rakodógépekkel töltik az ércet a csillékbe.

A fürge kis LB — a bányászok csak így nevezik — már fordul is, és egy rövid összekötő vágatból ismét a vágat végére gördül természetesen kísérő nélkül, hiszen a „tölcsérbe” ember be sem teheti a lábát.

A „tölcsér” egy rendkívül magas, lefelé szűkülő biztosítatlan üreg, ahonnan sokszáz tonna ércet termeltek már ki a távirányítású rakodógép segítségével.

Az okos kis masina most is szaporán kanalazza a puttonyába a „tölcsér” aljába lerobbantott kőzetet, miközben Németh István kellő távolságból, biztosított bányatérségből egy kis kezelőpulttal irányítja a rakodógép minden mozdulatait.

A dolog, így első látásra roppant egyszerűnek tűnik,

ám, mint azt Farkas János szakvezetőtől megtudjuk, nem csupán szállításból áll ki a munkájuk.

— Ez csak az egyik fej-tésünk — magyarázza. — Egyébként is, amíg ideig jutottunk, hajtottunk már ereszkét, jópár méter vágatot és gurítót.

— *Ezek szerint igen csak sokoldalúak.*

— Nem azért mondom, de valóban alig akad olyan munka, amihez ne értenénk valamennyire. Korábban hajtottunk még feltöréseket, sőt gépteret is kiképeztünk a hozzá tartozó kötélgurítóval.

— *Gondolom, ez a 17 és fél tonnás rekordteljesítmény, a fizetési borítékok vastagságán is megmutatkozik, vagy nem így van?*

— Most, az elmúlt hónapban fizetésre igazán nem panaszkodhatunk — mondja Farkas János a körletvezető felé fordulva.

— Valóban jól keresett a csapat februárban — bólint rá Lévai Albert Csaba. Az üzemben legalább is ilyen magas vágáralap még soha nem volt.

— *Szóba került itt a múlt és a jelen, de, ugyan mennyire optimisták a jövőt illetően?*

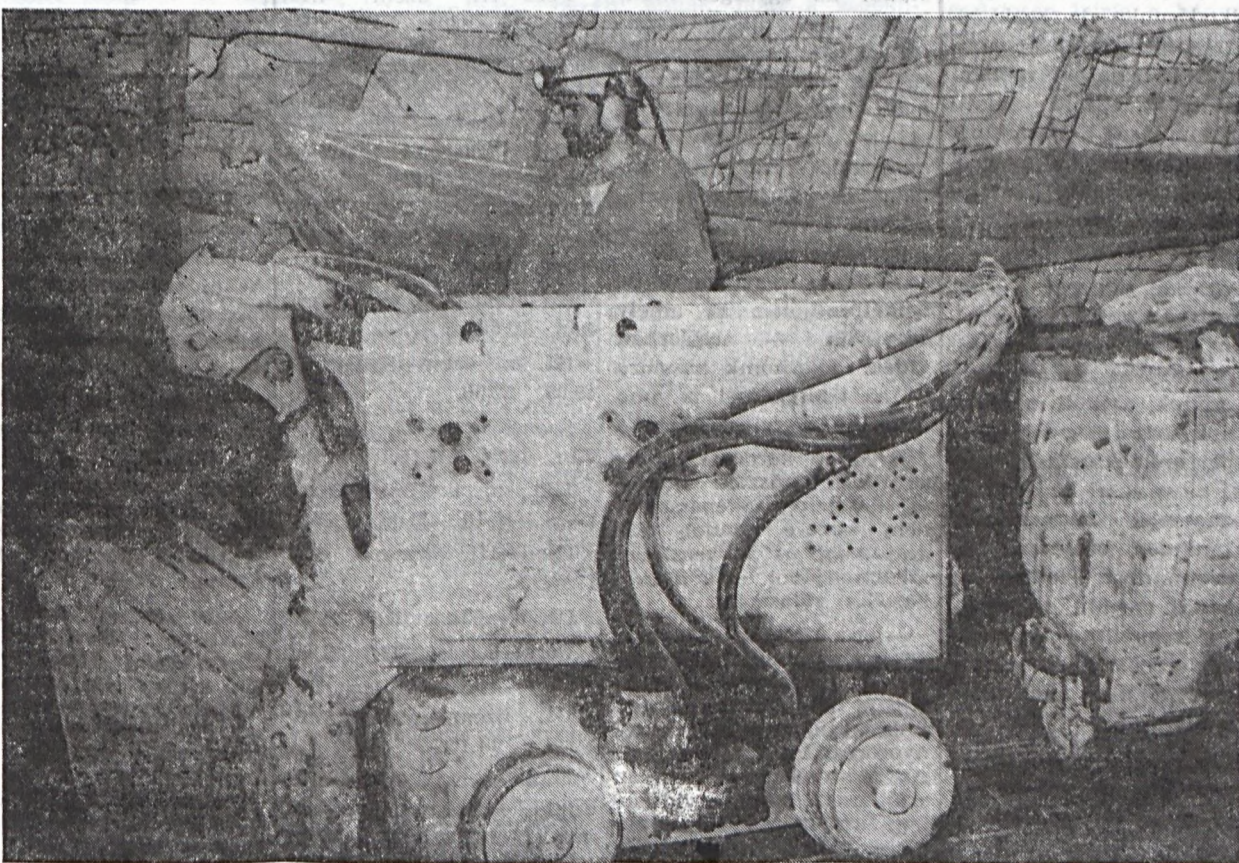
— Nyomasztó ez a bizonytalanság — szögezi le a szakvezető. Én tizennégy éve jöttem ide a bányához, de még nincs meg a háromezer műszakom. Nem tudjuk, kapunk-e végkielégítést, és ha igen mennyit? Mert őszintén szólva, még csak hallottunk róla, de

olyannal még nem találkoztam, akinek fizettek is. A legjobb persze az lenne, ha megmaradna a vállalat, de ha nem, akkor mi lesz velünk? Van egy kis birtokom, és ha úgy alakul, szeretnék tojóhibridekkel, szárnyasokkal foglalkozni, de ehhez pénz kéne. Már pedig az a hír járja, hogy a vállalkozói kölcsön körül nincs rendben minden.

— *En öt évvel ezelőtt az ország másik feléből, Fehérgyarmatról a lakásért jöttem ide — mondja Németh István. Tavaly decemberben meg is kaptam, az új hitelfeltételek mellett. Ha a nyolc-kilenc ezer forintos OTP törlesztéshez a rezsit is hozzáadom, nem tudom miből élünk majd meg, ha bezár a bánya. Igaz, nem félek a munkától, de kérdem én, történt-e már valami lépés annak érdekében, hogy az uránbányászok esetében a törlesztés mértékét csökkentésék?*

— *En kilenc éve jöttem Zalából — veszi át a szót Baksa László vágár. Időközben Somogyszobon vettem telket és építkeztem. Ott él a két család, én meg itt lakom a szállón. De ki tudja, meddig? Igaz, ha a szállóról kitesznek minket, azt ígéri, kapunk négy ezer forint albréleti hozzájárulást. De arra gondoltak-e vajon, ha ennyi embert kiraknak, azzal úgy felverik az árakat, hogy az albrélet egyszerre megfizethetetlen lesz. Mindenestre, ha bezárják a bányát, én is gazdálkodni szeretnék, csak hát pénz nélkül, ilyen OTP tartozással nehéz lesz az indulás.*

N. G.

Baksa László vágár ércet rakodik a vágatról

Csőndör László felvétele

Levél egy nyugdíjastól

Tisztelt Szerkesztőség!

Olvasom az Ércbányászban, hogy egy ugyanolyan nevű ember, mint én, ugyanabból az üzemből, ugyanakkor elment nyugdíjba. Ebből azt is gondolhattam volna, hogy én vagyok az, alkinek jókívánásokat írnak, de a sok egybeesés mellett egy dolog nem stimmel. A foglalkozásunk. Ott azt írják, külszíni segédmunkás, én pedig szakvezető vajúr voltam. Mégis az a gyanum, a nem túl gyakori név, a sok azonosság ezt támasztja alá, engem búszúztatnak.

Nem tudom, milyen mechanizmus juttatja el Önökhöz a nyugdíjba vonultak adatait. Gondolom, a munkaerőgazdálkodással foglalkozó vonal. Ül egy ember az íróasztal mögött, összegyűjti az adott hónapban nyugdíjba vonultak nevét, beosztását, telefonon, vagy levélben bejuttatja Önökhöz, ahol egy másik ember, egy másik íróasztal mögött összesíti, kijuttatja a nyomdába, ahol a nyomdász kiszedi, ólomba önti, kinyomtatja. Így képzelem én. Lehet, hogy nem így van, de valahogy így kell lennie. Így van rendjén.

Az azonban már nincs rendjén, hogy az íróasztalok mögött ülő emberek, gépies kötelességvégrehajítása sérti más emberek érdekeit. Én, és sok nyugdíjba vonuló társam is biztosan így van ezzel, nem tartom szégyennek, ha valaki külszíni segédmunkás, fűrdőkezelő, netán udvaros vagy portás. Szükség van a munkájára, a munka pedig nem szégyen. Csakhogy, mi jó néhányan egészségünket a vajúgás hagyva, kényszerűségből kerültünk ezekbe a munkakörökbe, szívünk, gondolkodásunk, de szakképzetségünk szerint is vajúrók, segédvajúrók, robbantómesterek, föld alatti szakmunkások maradtunk még akkor is, ha nyugdíjaztatásunk előtti utolsó beosztásunk nem így szerepel a nyilvántartásban.

Apróság ez? Túl érzékenyek vagyunk? Nem hiszem. Nem sértene senkit és semmilyen rendelkezést, ha tőlünk, akiktől munkáséveink során elég sok áldozatot, erőmegfeszítést kértek, most ezzel az erkölcsi elismeréssel búcsúznának. Ez minden bizonnyal kis többletmunkát jelentene az íróasztal mögött, de erkölcsileg rehabilitálná azokat az embereket, akiknek az egészségét már nem lehet rehabilitálni.

Kérem a szerkesztőséget, hadd jussék oda, hogy ez megvalósuljon.

Üdvözléssel
egy nyugdíjas bányász

Az adóról

Mivel több dolgozónk kérte, az alábbiakban közöljük a módosult táblázatot.

1989. XLV. törvény a magánszemélyek jövedelemadójáról. (A törvényt az Országgyűlés 1989. november 24-ei ülésén fogadta el).

AZ ADÓ MÉRTÉKE

37. § (1) Az adó mértéke, ha az adó alapja: 0—55 000 forint között 0 százalék, 55 001—90 000 forint között az 55 000 forint 15 százaléka, 90 001—300 000 forint között 5250 forint és a 90 000 forint feletti rész 30 százaléka, 300 001—500 000 forint között 68 250 forint és a 300 000 forint feletti rész 40 százaléka, 500 001 forinttól 148 250 forint és az 500 000 forint feletti rész 50 százaléka.

Áprilistól módosított munkaidőkezdés a III. sz. bányüzemnél

Már korábban szárnyra keltek olyan hírek a módosított munkaidővel és az autóbuszok menetrendjének változtatásával kapcsolatban, amely némi aggodalmat és tanácstalanságot váltott ki a III. sz. bányüzem dolgozói körében.

Nos, ennek tisztázása érdekében kerestük fel Benkovics István üzemigazgatót, hogy tájékoztatást kérjünk az említett ügyek végleges állapotáról.

Már hosszabb ideje foglalkoztatta az üzemvezetést a munkaidőrend módosítása — mondotta bevezetésében az üzemigazgató. — Az időközben csökkentett üzemi létszámunk ma már lehetővé tette, hogy a kiszolgáló egység és a vajúgó dolgozók munkaidő kezdetét egységesítsük. Így április 1-től az alábbiak szerint alakul az egységes munkaidőkezdés, illetve leszállás: 6, 14 és 22 óra. Ez egyben nemcsak azt jelenti, hogy igazodunk a másik két bányüzem munkaidő kezdetéhez, hanem azt is, hogy a módosított le- és kiszállás jól illeszkedik a IV. és a V. sz. bányüzem autóbusz menetrendjéhez is, amely biztosítja — elsősorban vidéki dolgozóink számára — az eddigiéknél is jobb hazautazási feltételeket.

Arra a kérdésre, hogy a fűrdők műszaki állapota és befogadóképességük nem okoz-e gondot túlszűfoltás és idővesztés szempontjából — a következőket válaszolta.

A fűrdők műszaki állapotát meg kell vizsgálnunk, a meglévő hibákat ki kell javítani, így a hiányzó csapokat, zuhanyozórészeket felszerelni. Az üzem életében nem az első eset, hogy egyidejűleg fűrdő a kiszolgáló és a vajúgó dolgozó. Ez korábban nem okozott gondot, még nagyobb lét-

szám esetében sem. Ennek ellenére tartunk egy próbát (amelyre lapzárta után került sor. A szerk.), és ha problémák adódnának, azt április elsejéig megoldjuk.

Megítélése szerint, várható a termelés és a munkafegyelem javulása ettől az intézkedéstől?

Igen. Megszűnik az egységes leszállással az üzem területén való cselengés, és a korábbi korai bányabeli kiszállásnak a lehetősége. Emellett egyenletesebbé válik a szakok közötti munkaerő elosztása, így gyorsabb és precízebb munkát és növekvő értermelést érhetünk el. Ami a raktárt illeti, a személyzetet megerősítjük, és az ő munkakezdetük is igazodik a le- és kiszállás idejéhez — fejezte be a nyilatkozatát Benkovics István.

Kovács Miklós

Az 1990. április 2-ától érvényes autóbuszmenetrend az alábbiak szerint módosul.

Pécs—III. üzem: 4.45, 5.50, Sz. 5.00, 5.10, 5.25, 6.30, 12.45; Szolg. 13.00, 13.10, 13.20, 20.50; Szolg.: 21.20.

III. üzem—Pécs: 6.15 Szolg.: 7.00, 14.00, 14.10. Szolg. 14.20, 14.20 Mecsek Áruház, 14.45, 15.00, 15.20, (polg. járat) 22.10, 22.40 (Kertvárosba is.)

Szigetvár—III. sz. üzem: 4.50, 12.50.

III. sz. üzem—Szigetvár: 15.05, 22.50.

Szentlőrinc—III. sz. ü.: 5.10, 12.55, 21.15.

III. sz. ü.—Szentlőrinc: 14.25, 15.10, 23.00, 7.05.

Cikó—III. üzem: 4.30, 12.00.

III. ü.—Cikó: 15.00, 23.00.

Pécs—Bagota—III. sz. ü.: 4.35.

III. üzem—Szabadszentkirály: 14.15.

Dinnyeberki 4.30, Bükkösd 4.43, Szentlőrinc 5.03, szőlősi elágazás 5.23, Pécs 15.30, szőlősi elág. 15.50, Bükkösd 16.23.

A bank segíteni akar

Március 8-án Gyimesi Józsefné, az Ipari Fejlesztési Bank pécsi területi kirendeltségének vezetője és Borbély György ügyvezető adott tájékoztatást vállalatunk, üzemünk vezetőinek a bank tevékenységéről arról a munkáról, melyet a bank végez a térség foglalkoztatási problémáinak megoldásáért. Amint arról korábban már hírt adtunk, az IFB kötött szerződést az ÁBMH-val és a BDSZ-szel egy 30 millió forintos biztonsági kockázati alap létrehozásáról.

A kirendeltség vezető elmondta, hogy a kockázati alap csupán egy kis biztosítékot jelent, ezért az újrakezdési, vállalkozói kölcsön folyósításánál ők is garanciát kérnek, bár náluk ez jóval alacsonyabb, mint más pénzügyintézeteknél, a kért kölcsönnek csupán 80 százaléka. A zálog lehet telek, ingatlan, szőlő, nyaraló, komoly értékű tárgy, de nem

lehet például lakás, hisz a vállalkozónak bukás esetén is laknia kell valahol, ugyanúgy nem lehet értéksökkenet vagyon, például használt gépkocsi, de lehet korszerű gép, berendezés. Ez a bank nem számít fel kezelési költséget, s a kölcsön itt is maximum négy évig kamatmentes. Nem kér és nem fogad el kezest, ezt helyettesíti a BDSZ és az ÁBMH.

Amennyiben társulások tagjai fordulnak hozzájuk ilyen hiteltért, elfogadják a társulás vagyonát biztosítékul.

A beszélgetésen szóba kerültek praktikus kérdések, tanácsok is. A bank képviselői elmondták, hogy január 1-től egyelőre ingyenes tanácsadó szolgáltatást hoztak létre, tudván, hogy a munkahelyüket elvesztett, vállalkozáshoz, adminisztrációhoz nem feltétlenül értő embereknek segítségre van szükségük.

A kölcsön felvételéhez szükség van például hároméves pénzügyi felhasználási terv benyújtására, melynek elkészítése felkészültséget igényel. Ez a szolgálat szívesen ad egyéb hasznos tanácsokat is a hozzájuk fordulókhoz. Igéretet kaptunk, hogy az uránosok külön elbírálásban részesülhetnek itt. Így a bank nevében hordozza ugyan, hogy alapvetően ipari tevékenységet finanszíroz, ezen belül is előnyben azt részesíti, mely a korszerűsítést, fejlesztést, szerkezetváltást szolgálja, de ezt az itt felszabaduló munkaerőnél nem kezelik mereven.

A beszélgetés mindkét oldalról azzal az igényvel zárult, hogy a találkozás a jövőben váljon rendszeressé, az újonnan felmerült problémák gyors felvetése, a tájékozódás mindannyiunk alapvető érdeke.

K. J.

Művelődjünk szórakozzunk

A Ságvári Endre

Művelődési Ház áprilisi programjából

A Mecseki Bányászati Múzeumban április 3-án nyílik az a kiállítás, ahol a Ságvári Endre Művelődési Ház fotóköre mutatkozik be.

Tizenkét tag, mintegy ötven képét láthatják az érdeklődők április 30-ig, hétfő kivételével naponta 9—17 óráig.

Mozi:

7-én: A sárkány éve (amerikai film)

8-án: A keményfejű (olasz film)

14-én: Erotikus fantáziák (olasz film)

Az előadások 16 és 18 óra-kor kezdődnek.

Felhívás!

A FÜZIO Szakszervezetek Kulturális Központja a Költészet Napja — József Attila születésének 85. évfordulója — tiszteletére Amatőr versmondó versenyt hirdet ifjúsági (14—18 éves korig) és felnőtt (18 év felett) kategóriában.

A verseny ideje: 1990. április 7. (szombat) 09 órától. A verseny helye: FÜZIO Szakszervezetek Kulturális Központja: Pécs, Athinay u. 44.

A versenyen József Attilának egy versét és egy Baranyában élő költő versét kérjük elmondani. A verseny első három helyezettjét mindkét kategóriában értékes jutalomban részesítjük. A nevezésre jelentkezők lap a MÉV Munkásszálló könyvtárban, vagy a verseny helyszínén kaphatják, 1990. március 31. napjáig.

Haza

Ködbe burkolták, sztanolba csomagolták. Térképekre egyeneseket és görbéket rajzoltak-rajzoltattak, melyek az apró emberkének számára láthatatlan és átláthatatlan villanypásztorokká lettek. Nyájuknak a történelemre hivatkoztak, hőskökre, kik vérükkel öntözték, s árulókra kik baksisért adták-vették a legelőt.

De most ennek vége! A régi burkolat megkopott!

Felébredtünk, s a reggel vakító fényel felszip-pantották pupillánkról a köd-hályogot. Már nyitott szemmel álmunk. Mert a haza mást jelent, egészen mást!

Gyermekeik érdekében áldozatot hozó szülőket, szüleikért mindenre képes gyermekeket, testvéreket és önzellen barátokat, A házat, hol születünk, az utcát, hol mindenkit ismerünk és az iskolát, hol először mutatták meg nekünk az ÉLET két oldalát.

Ezért mondom nektek, ne hívjatok többé csatába, ne adjátok rám kitalált díszletekkel felcícomázott mundérotokat! Mert lehet ugyan, hogy felveszem, de előtte körbe pillantok.

Tudjátok, felébredtem!

Megnézem, merre mutattok, s ki, mi van ott. Lehet, hogy kinyújtott ujjaitok EMBEREK-re mutatnak? Olyanokra, kik tisztelik elődeiket, s szeretik utódikat? Lehet, ők is gyermekeket nevelnek, asszonyokkal szeretkeznek. Még az is lehet, ha ismerném, barátommá fogadnám őket. Lehet, hogy Joe jól teniszszel, akkor én körbe akarom vele szaladgálni a kréta-szegélyű üdezőld gyepet. Ivánnal vakító, hófényű téli délutánokon közösen tologatnánk bábuinkat a nyolcsoros fekete-fehér mezőn. Este Jürgennel innék a korszól deresítő sörből, s csak azért hagyom ott, zajtól repedező kocsmánkat, mert a kicsi Li-hez mennék szokásos esti pingpong csatánkra.

De ti politikusok, és ti, göröcs-haptákba ránduló katona méltóságok, még mindig nem sejtitek az igazságot. Tudjátok meg, a nép, a törvény szolgálói vagytok! Elegáns-felete, díszkréten lefüggönyözött autósodáltokból ne nézzetek ránk olyan büszkén. Ti, még mindig nem érzitek hazugságtól pürsenésses bőrötökön, de én már tudom, hiába van „felül a gálya”...

Ahogy a csatatéren álcáznak, úgy álcáztátok ti is a hazát. Térkép rajzaitok, s a vonalakon belül gerjesztett indulatok hazugok voltak. Ne akarjátok, hogy minderre rájőjtek. Mert akkor valóban felhú-zom a mundért, s ellenetek indulok! Velem lesz Joe, Iván, Jürgen és a kicsi Li.

Sárai Dezső

Mire elég a végkielégítés? Az átvilágítás megtörtént

A vállalkozó vajúr és a választási malacok

A Hősök tere-i buszvégállomástól néhány perces járásra takaros kis családi ház tulajdonosa Csermák Lajos, a III. sz. bányüzem egykori csapatvezetője. A harminchat éves fiatalember tizenhét éves bányamunka után tavaly októberben akasztotta utoljára a márkáját a falézbán a telepítési táblára, és azóta a háromezer föld alatti műszak után járó bányászati keresetkiegészítésből tartotta el családját.

Már akkor elhatározta, hogy a házhoz tartozó kis földterületen gazdálkodni fog, állattartással biztosítja majd a család jobb megélhetését. Fél év telt el azóta, és ezalatt a saját bőrén tapasztalhatta, nem valami könnyű ma még a vállalkozók sorsa Magyarországon.

— Ujrakezdési, vállalkozói kölcsönt szerettem volna felvenni, de sajnos nem kaptam — meséli csalódottan. — Az a helyzet, hogy ipari tevékenységre még csak-csak adnak, de mezőgazdaságra csak két bank folyósít hitelt. Én az állatokhoz értek, mert, bár az apám is bányász volt, mindig tartottunk jószágot. Hiába vittünk kezesekeket, nem volt elég. Szőlőt, vagy nyugati kocsi az elfogadtak volna, de ha egyszer nincs. Ezt a házat hét év alatt a saját kezemmel építettem fel — mutat körbe —, úgy készült, ahogyan éppen pénzünk volt rá. Méghogy

szülő, meg nyugati gépkecsesi!

— Közben a feleségem munkanélküli lett, mert a Cipőipari Szövetkezetnek azt a részlegét, ahol dolgoztam, bezárták. A keresetkiegészítésre nem panaszkodhattam — ez majdnem 14 ezer forint volt —, de hát ez épp csak a megélhetésre elég. A vállalkozáshoz pedig pénz kell.

— Végül is ezért mondtam le a 63 százalékról és kért inkább végkielégítést? — Csakis ezért. Ha megkaptam volna a 400 ezer forintos vállalkozói kölcsönt, azzal el tudtam volna kezdeni, a keresetkiegészítés pedig még, ha így romlik is a pénz, biztosságot nyújtott volna arra az esetre, ha a vállalkozás nem hozza azt, amit remélek tőle.

— Mennyi végkielégítést kap és mikor?

— Csaknem egymillió forint jár nekem. Ebből vissza kell fizetnem az elmúlt hónapokban folyósított keresetkiegészítést és levonnak húsz százalék adóelőleget. Igaz, a befektetés értékének egyötödét az év végén visszaigényelhetem. A végkielégítést — azt ígéri — néhány napon belül megkapom, körülbelül 780 ezer forintot számítok.

— Mit tervez, milyen állatokat fog tartani?

— Eleinte csak sertéssel akarok foglalkozni, később, talán már jövőre birkákat is tartok majd. Egyébként már előszerző-

désem is van a húsiparral. Nem disznót akarok hizlalni, hanem úgy gondolom, veszek tíz göbét és választási malacokat nevellek. Egy év alatt két ciklusban úgy százötven malacra számítok. Háromezer forint az áruk, így remélem megtalálom a számításmomat.

— Gondolom, ha most megkapja a pénzt, jön majd csak a neheze.

— Ahogy vesszük — mondja elgondolkodva Csermák Lajos. — Mert aligha van rosszabb a tettehetlenségénél, a tétlen várakozásnál. Én türelmes ember vagyok, de ez a néhány hónapos bizonytalanság, a hiábavaló utanjárás nagyon megviselt. Nem irigylem azt, aki vállalkozói kölcsönért kénytelen talpálni. Ha megkapom a végkielégítést, azonnal munkához látok, felépítem az ólakat, most még arra is lesz pénzem, hogy bekerítsem a telket. Májusra, úgy remélem, már meglesznek az állatok is, aztán már minden csak rajtunk múlik.

— Nehéz döntést volt elcserélni a biztosat a bizonytalanra?

— Nem mondhatnám. Persze így nehezebb, hogy a keresetkiegészítésről le kellett mondanom. Mert ugye, minden vállalkozásban van rizikó, és ahhoz is idő kell, amíg végre már hasznót is hoz a gazdaság. De én optimista vagyok, mert bízom a két kezem munkájában.

Nógrádi

Iráni szakemberek látogatása

Tanulni, tapasztalni jöttek

Az Iráni Atomenergia Szervezet elnökének vezetésével március 6. és 8. között hét tagú küldöttség járt vállalatunknál. A delegáció tagjai bányász, geofizikus és ércelőkészítő szakemberek voltak, akik vállalatunk bányászati, ércfeldolgozási és geofizikai módszereit vizsgálták.

Az iráni szakemberek tanulmányútra érkeztek hozzánk. Az atomenergetika Iránban is a villamosenergia-iparág egyik ágazata. Fejlesztése, önállóvá tétele érdekében ott az ország vezetése úgy döntött, fel kívánják tárni az országukban található uránlelőhelyeket. Mindaddig Iránban nem létezett uránbányászat, ezen a téren teljes a tapasztalatlanságuk. Tanulni, tapasztalni, módszereket ellesni, átvenni jöttek tehát a szakemberek. A vállalatunknál hosszú évek óta felhalmozódott bányászati, geofizikai, ércfeldolgozási tapasztalatokat kívánják hosszútávon hasznosítani hazájukban. A kapcsolat létrejöttéből adódik a lehetőség, a jövőben akár együttműködési szerződés

szintjén is kapcsolatot teremthetünk az Iráni Atomenergia Szervezettel.

Az iráni szakemberek különös érdeklődést tanúsítottak az ércelőkészítés, a hidrometallurgiai folyamatok iránt. Sejtetni engedték, hogy vállalatunk szakembereinek tapasztalataira úgy is számíthatnak, hogy azt Iránban is szívesen vennék. Konkrét ígéretet azonban erre nem tettek.

Természetesen tudomásuk volt vállalatunk jelenlegi helyzetéről, az ismert kormánydöntésről, s esetleges felszámolásunk esetén az itteni gépi berendezések, eszközök is hasznosíthatóak lennének számukra. Azt azonban ők is azonnal tudomásul vették, hogy a nagyértékű berendezéseink, gépeink jó része föld alatt került beépítésre, melyek hasznosításáról csak szigorú költségelemzés után lehet dönteni.

Búcsúzóul megjegyezték, hogy igazi, gyümölcsöző együttműködés csak akkor valósulhat meg közöttünk, ha itt tovább folytatódik az urántermelés.

A REF ülése

március 27-én

Ülést tartott március 27-én a Regionális Egyeztető Fórum. A napirenden belül tájékoztató hangzott el az elmúlt ülés óta eltelt eseményekről, a REF döntött a foglalkoztatási alap felhasználását igénylő pályázatokról.

Megtárgyalta a Bázis Építőipari Vállalat nagymértékű létszámleépítése miatt előállt helyzetet, s állást foglalt a kérdésben.

Megvitatta az előterjesztést, mely a Mecseki Ércbányászati Vállalat létszámleépítési programjára vonatkozó foglalkoztatáspolitikai eszközök igénybevétele foglalta össze.

Szabályozta a végkielégítésre való jogosultságot azon dolgozóknál, akik a MÉV által létrehozott gazdasági társaságok tagjaként kívánnak tovább dolgozni.

A Baranya Megyei Tanács által létrehozott REF március 27-ei üléséről a következő számunkban részletesen tudósítunk.

Vállalatunk még az elmúlt év őszén megbízta a COOPSYSTEM Szervezési és Vezetési Tanácsadó Irodát, hogy végezzen egy alapos „átvilágítást”, és ennek alapján nyújtson segítséget egy stratégiai koncepció kialakításában. Az iroda négyfős munkacsoportja novemberben kezdte meg az adatgyűjtést. A stratégiai koncepció kidolgozása mellett a cég vállalta, hogy referenciaként segítséget nyújt a Kutatóméllyfúró üzem volt dolgozóival megalakuló kft. létrehozásában.

Hol tartanak ebben a munkában, milyen következtetésekre jutottak az átvilágítás során? Erről nyilatkozott lapunknak Galambos Elemér a COOPSYSTEM vezető szervezője.

A KFT április elsejével kerül bejegyzésre — mondja előljáróban az iroda szakembere. Ami a stratégiai koncepció kidolgozását illeti, két alapállásból foglalkoztunk a kérdéssel. Az egyik lehetőség ugye az, hogy a vállalatnál megszűnik a bányászati tevékenység, a másik az, hogy az ércbányászat és az ércfeldolgozás megmarad.

Vizsgálatunk során — diagnosztikai szinten — csaknem ugyanarra az eredményre jutottunk, mint az Ontario Hydro szakemberei. Véleményünk szerint az egyik legfőbb probléma, hogy bár a kivezető utat mi a vállalkozásokban látjuk, erre nincs kellően felkészülve a vállalat. Ennek oka a múltban keresendő. Ismeretes, hogy hadiüzem lévén, a MÉV külső bedolgozókat nem alkalmazhatott, így a legkülönbébb szolgáltatásokat saját létszámmal, saját eszközökkel kellett biztosítani. Ez bizonyos területeken a létszám felduzzasztását eredményezte.

A gondok között említeném azokat is, amik infrastruktúrális jellegűek. Az út, a hírközlés, a villamosenergia költségei igen magasak. Ezek csak úgy csökkenthetők radikálisan, ha egyes periférikus részeket leválasztanának. Ott van például a műszergyár, amely igen csak távol esik, és ne merüljünk el a költségek elemzésében, de csupán a dolgozók kiszállítása is nagyon sokba kerül.

Az itt szerzett tapasztalatok birtokában mi úgy véljük, hogy különböző vállalkozások — legyen az kft. vagy Részvénytársaság — létrehozásával a vállalat egyes egységei gazdaságosan működhetnének. Persze, ezzel egyidejűleg meg kell barátkozni a versenyhelyeztetel, azzal a gondolattal, hogy bizony konkurencia is létezik.

Visszatérve az általunk vizsgált két lehetőség, abban az esetben, ha az alaptervekenység megmarad, véleményünk szerint az ércbányászati és ércfeldolgozási tevékenységet Részvénytársaság formájában lehetne folytatni. A három bányászati egységhez össze kéne vonni, amivel nem csupán az adminisztratív létszám csökkenne, de szerintünk teljesen felesleges, hogy minden egyes üzemnek például saját kis feldolgozója vagy vasipari részlege legyen.

— Az üzem működéséhez szükséges különböző szolgáltatásokat kisebb társaságok végeznék, előzetesen megkötött szerződések alapján. Javaslatunk szerint a bányászati, és az EDÜ is önálló egységként működne.

A Szolgáltató üzemben is lehetőséget látunk egy vállalkozás kialakítására. Ehhez a járműpark, az öntődei kapacitás adott, sőt, a tevékenységüket más területekre is kiterjeszthetnék, ehhez azonban már piacutatás is szükséges.

Ha az Anyagosztályt, a különböző szolgáltatási kötelezettségektől megszabadítanák, akkor, mint kereskedelmi kft. eredményesen működhetne.

Ameanyiben a hulladékkezelés kérdésében pozitív döntés születne, mi úgy gondoljuk, ezt a tevékenységet rt. formában lenne a legcélszerűbb végezni, ami a gyakorlatban azt jelentené, hogy azok a gégek is részvényesek lennének, amelyek a hulladékot termelik, illetve szállítják.

n.

IV. A szilikózis (2)

A szilikózis története

Az emberek már évezredekkel ezelőtt észrevették, hogy bizonyos foglalkozások ártalmasak az egészségre. A történelem előtti időkben persze nincsenek bizonyítékaink, de minthogy már az ősember is kutató, „bányászott” só, tűzők és egyéb ásványi anyagok után, feltételezhetjük, hogy a szilikózis egyidős magával a bányászattal. E betegsége vonatkozó első bizonyíték az egyiptomi 18. dinasztia idejéből származik: Az akkor élt Har-Mose nevű udvari énekes múmiájának boncolásakor ugyanis angol kutatók szilikózisos csomókat találtak a tüdőben, bizonyítékul annak, hogy a szóbanforgó énekes élete során hosszabb ideig bányabeli por belégzésének volt kitéve. Sorsában azóta tízezrek osztoztak.

A görögök és a rómaiak már fejlett érc- és ásványbányászatot folytattak, és magas fokon állt kőfaragóiparuk is. Tudjuk azt is, hogy bányászai és kőfaragói nagyon rövid életűek voltak. A történetíró Justinianus, valamint Ovidius, a költő leírják, hogy a bányászokat titkos kór sorvasztja el már fiatal korban, ezért bányamunkára öbnyire csak rabszolgákat és elítélteket alkalmaztak. A bányamunkára szóló ítélet akkoriban gyakorlatilag elnyújtva végrehajtott halálos ítélettel ért fel. Plinius, az író, az I. században arról számolt be, hogy azok a bányászok, akik munka közben kendőt kötnek szájuk és orruk elé, egészségesebbek, mint azok, akik ezt a kezdetleges védőeszközt nem használják.

A középkor orvosai elsősorban az ötvösöknél, aranykovácsoknál, rézműveseknél, valamint a kőfaragóknál észlelték a köhögésben és fogyásban megnyilvánuló, és korai halállal járó betegséget. Paracelsus, korának leghíresebb orvosa, 1553-ban már pontosan leírta a „bányász-kór” és felveti azt a gondolatot, hogy a tüdőbe került porok okozhatják a betegséget. Boncoláskor is megfigyelték a bányászok és kőfaragók tüdejének különös megbetegedését. Leírják, hogy a tüdő néha teljesen megkövült, olyan, mintha kőporral töltötték volna meg.

A foglalkozási megbetegedés kifejezést először az olasz Ramazzani Modenában 1700-ban megjelent könyvében olvashatjuk, aki részletesen leírja a bányászok portüdőmegbetegedését.

Az az általános felfelfedés, ami az ipar és a bányászat terén a XIX. században Európában és Amerikában bekövetkezett, magával hozta nemcsak a szilikózis előfordulásának nagymértékű megszaporodását, hanem az orvostudomány rohamos fejlődését is a foglalkozási megbetegedések, köztük a szilikózis kutatása területén. A múlt század orvosai már nem elégedtek meg a tünetek egyszerű leírásával, hanem keresték a magyarázatot, az összefüggéseket a betegség egyes megnyilvánulásai és a munkahelyi környezet hatásai között. S bár számos részletet imponáló tisztánlátással leírtak, csak 1831-ben mondta ki az angol Gregory egyértelműen, hogy a bányászok tüdőmegbetegedése a szénpor belégzésére vezethető vissza.

A szilikózis-kutatás történetében ez az első nagy jelentőségű mérőföldő. Dr. Debreczeni László

Díjkiosztó-ünnepség — szépséghibával

Bodacs Etele tömegsportfelelős köszönti a résztvevőket

Gyér részvétel miatt, fél óra késéssel kezdődött a MÉV tömegsport bizottság által rendezett 1989. évi sport díjkiosztó ünnepség a Ságvári Andre Művelődési Ház nagytermében. Bodacs Etele, a vállalati sportfelelős a hagyományos értékelés helyett arról tájékoztatta a megjelent 50-60 sportbarátot, hogy ez az utolsó évadzáró rendezvény. Ennek okáról elmondta, hogy a vállalat jövőbeni kilátásai nem kedvezőek, félt, az idei év egyéni és csapatbajnokság győzteseit már nem lehetne összehívni egy év múlva a díjak átadására. Ezért úgy határozott a tömegsport bizottság — halottak a továbbiakban —, hogy a különböző vállalati versenyek és csapatbajnokságok befejezését követően a helyszínen kerül sor a díjak átadására. Ebben a kilátástalan helyzetben a vállalati sportolók becsületes, eredményes helytállást tanúsítottak a különböző országos, megyei, városi versenyeken. Kitűnően szerepeltek sportolóink az országos Bányász Kupa versenyeken: így az asztalitenisz, a lövészek, a kézilabdázók, a természetjárók és a mindjobban magukra találó tekézők érmesek lettek.

Nem így a labdarúgók, akik, híven a korábbi évek formájához, ezúttal sem tudtak figyelemre méltó eredményt elérni. A megyei rendezvényeken első sorban a volt SZMT kupában — mint anyai éven át — most is, a MÉV-esek uralták a dobogót, és lettek az elmúlt öt év összesítésében a legeredményesebb résztvevők.

Továbbra is gond a sportlétesítmények hiánya. Minden talpalatnyi helyért fizetni kell, és nem is keveset. Arra már remény sincs, hogy valaha is a vállalat saját sportlétesítménnyel rendelkezzen, ahol a dolgozók kedvük, és tehetségük szerint sportolhatnak, kellemesen tölthetik el egészségük megőrzése érdekében szabadidejüket. Igazán csak most sajnálhatjuk azokat a milliárdokat, amelyekkel korábban vállalati támogatás címen idegen egyesületeknek nyújtottak. Helyes, hogy a mostani vezetés ezeket a támogatásokat (PMSC, Szentlőrinc) megvonta, de már sajnos úgy tűnik, késő.

Az 1989. évi Bányász Kupa bajnokságok győztesei: teremlabdarúgás: V. sz. bányász, kispályás labdarúgás: Központ. Bányásznap villámtorna: Kutató-mélyfúró üzem. Sakk: Központ, egyéniben: Nográdi Gábor (Központ); bányásznap villámtorna: Központ, egyéniben: Sámuel József. Tenisz páros: Bogyai Ferenc—ifj. Bogyai

Ferenc, egyéniben: Bogyai Ferenc (Központ). Teke: IV. sz. bányász, egyéniben: Kaszai Sándor (IV. üzem). Kosárlabda: Szolgáltató üzem; bányásznap villámtorna: Központ. Asztalitenisz, női egyéni: Tukora Istvánné (Központ), férfi egyéni: Bárány Imre (Központ). Lövész, férfi: Szolgáltató

üzem, egyéniben: Bradits László (Szolgáltató), nők: Ércdúsító üzem, egyéniben: Ragoncsa Jánosné. Pisztolyverseny: Ércdúsító üzem, egyéniben: Somogyi György.

A díjkiosztás után 21 fő sportaktív pénztalomban részesült.

Kovács Miklós

Labdarúgás

A kupa az más...

Március 15. Kupa néven nagyszabású teremlabdarúgó tornát rendezett a vállalati tömegsportbizottság a Nevelési Központban, a hosszúra nyúlt tavaszünnep alatt.

A négynapos munkaszünet úgy tünik megtette hatását. A vállalati terembajnokságon favoritnak számító csapatok, akik január óta unos-untalan püfölték a többieket, ezúttal csak igen mérsékelt szerepet kaptak. Hiába volt ugyanaz a labda, ugyanaz a parkett, ugyanazok a szabályok, az egy napos villámtorna sorozatos meglepetéseket hozott.

Mindjárt az első mérkőzésen „csoda” történt. A teremspecialista V-ös üzem „B” képtelen volt bevenni a lelkes szállólakók kapuját. Sőt, később a bajnokjelölt simán kikapott az Anyagosztálytól, és így még a középdöntőig sem sikerült eljutniuk.

A második, ugyancsak három csapatos selejtező csoportban a IV-es üzem „B” jutott ugyanerre a sorsra, miután a Szolgáltatótól szenvedtek sima vereséget.

A harmadik selejtező csoportban négy együttes mérte össze tudását. Innen a két legjobb, a IV-es üzem Fejlesztés és a Központ került tovább.

A középdöntőben az Anyagosztály a Központot a IV. sz. bányász Fejlesztés a Szolgáltatót verte egyaránt 2-0-ra.

A döntőt végülis óriási izgalmak közepette az anyagosok nyerték 2-1 arányban, ismét bizonyítva az örök sportigazságot: a kupa az más, mint a bajnokság.

Csimpi és a Grund Grand Prix

Lapunkból már korábban is értesülhettek olvasóink, hogy az SZMT kupa helyett ez évben a No. 1. GRUND Szabadidőszervezési és Szolgáltató Kft. vállalkozott arra, hogy nagyszabású, megyei szintű tömegversenyeket rendezzen 12 sportágban.

A részvételi feltételek alig változtak a korábbi évekhez képest. Ugyanúgy, csak amatőrök versenyezhetnek, mint eddig — tehát igazolt versenyző legalábbis a saját sportágában nem indulhat —, a nevezési díj pedig csapatonként (üzemmenként) ötezer forint. Egyéniben viszont csak az indulhat, aki Csimpi tagsági könyvvel rendelkezik.

Az érvényes tagkönyvhöz épp egy tucat, az aranyos kis csimpánz-kölyök — különböző sporttevékenységek közben — ábrázoló matrica jár, plusz ugyanennyi tombolajegy, amelyre a jövő év eleji sorsoláson a gépkocsitól a számítógépig sok értékes nyemrényt lehet megpályázni. A kollekció ára 250 forint.

A versenyek áprilisban kezdődnek a selejtezőkkel. Ekkor indulnak az előcsatározások női és férfi labdarúgásban, valamint kézilabdában, de megkezdik a versenyt a tenisz, a sakk, és az asztalitenisz is.

Április 14-én a tekézők már a kupagyőzelemért versengenek. A kerékpározók április 21-én és szeptember 29-én teljesíthetik az előírt távot. A túrázók május 26 és október 2-án találkozhatnak.

Június 2-án tartják a kocogók erőpróbáját, és ugyanezen hónap utolsó napján, valamint július elején a hosszú életre váró halaknak ildomos kop-

lálniuk, hisz a horgászok ekkor randevúznak.

Július 7-én lesz az úszó próba, míg a lövészet döntőjét szeptember 22-én tartják.

A GRUND Kupa eredményeiről, eseményeiről remélhetőleg folyamatosan tájékoztatni tudjuk majd olvasóinkat.

Nográdi

Focisorsolás

Alighogy befejeződött a vállalati teremlabdarúgó-bajnokság (az utolsó fordulót lapzárta után rendezték), ismét versenyre kelnek a kispályás foci kedvelői.

A változás csupán anynyi, hogy a Nevelési Központ parkettjét a Ho Si Minh-park salakjára cserélik a csapatok. A tavaszi-őszi rendszerben lebonyolításra kerülő bajnoki versenyfutás április 12-én kezdődik, és az első kör utolsó fordulóját június 7-én játsszák.

A fordulókat csütörtöki napokon bonyolítják le és, mivel kilenc együttes indul, minden fordulónak lesz szabadnapos csapat is. A tavaszi párosítás a következő:

- I. forduló, IV. 12. 16.30: IV. üzem—IV. „B”, Anyagosztály—III. üzem; 17.20: Központ—Szálló, V. üzem „A”—V. üzem „B”, szabadnapos: Szolgáltató.
- II. forduló, IV. 19. 16.30: V. üzem „A”—Szálló, V. üzem „B”—IV. üzem „B”; 17.20: Központ—Szolgáltató, IV. üzem—III. üzem, szabadnapos: Anyagosztály.
- III. forduló, IV. 26. 16.30: III. üzem—Szálló, Anyagosztály—IV. üzem; 17.20: Szolgáltató—V. üzem „B”, Központ—V. üzem „A”, szabadnapos: IV. üzem „B”.
- IV. forduló, V. 3. 16.30: Központ—IV. üzem „B”, IV. üzem

Keresztrejtvény

Rejtvényünk vízsz. 1., folytatva függ. 1., 24. és 26. sorában Pavlenkó egyik mondását idézzük. Megfejtésül e sorokat ker-

jük beküldeni a szerkesztőség címére 1990. április 10-ig. A helyes megfejtést beküldők között könyveket sorsolunk ki.

1	2	3	4	5	T	6	7	8	9	10	11	Z	12	13	A
14					15								16		
17					18		19					20		21	
22				23		24		25	26		27				P
28			29				30		31	32				33	
E		34				35		36					37		
38	39		40		41						42	43		44	
45		46		47				48		49		50	51		
52			53		54		55		56		57		58		
59			60	61		62		63			64		65		
66			67	68							69				N
70			71					72		73				74	
T			75			76	77		78				79		
80	81				82		83	84				85			
86		87		88		89			90		91				92
H			E						93						

Vízszintes: 14. Hó. 15. Levesz. 16. Hím állat. 17. Kutyák. 19. Azonos betűk. 21. Rádium. 22. L.R.T. 23. Becézett női név. 25. Azonos magánhangzók. 27. Bel-szó szerv. 28. Y.A. 29. Szövet. 31. Kérdés tárgyra. 33. Molibdén. 34. Spion. 35. Magasabbrá helyezik. 37. Számítalon. 38. Kicsinyítő. 40. Nem találá. 42. Kutrica. 44. Sporteszköz. 45. Földművelő eszköz. 47. K.E.Y. 48. Középen fakad! 50. ...-fe-re, csevegés. 52. Becézett Lajos. 54. Mint vízsz. 47. 56. Nem utó. 58. Zenes mulatság. 59. M.R. 60. Szintén ne. 62. Rét. 65. Kicsinyítő. 66. Úttal kapcsolatos. 67. Nagyságú, mérvű. 69. Fogyasz. 70. Lantán. 71. Pontyféle hal. 72. Osonó. 74. I.T. 75. Remeg. 76. Paripa. 78. Víznyerő hely. 79. Középen lesik! 80. Argon. 83. L. T. 85. Férfinév. 86. Apró. 88. Hiteles mérték. 91. Könyvelési forma. 93. Eltérít.

Függőleges: 2. Csíkos állat. 3. Lét. 4. Albán pénznem. 5. E. G. 6. Tova. 7. Egészséges ital. 8. Felesége. 9. Kiejtett mássalhangzó. 10. Bátorkodik. 11. Ragjelző. 12. Indíték. 13. Végtag. 18. Szovjet gépkocsifajta. 20. Épület. 23. Pompás. 27. Hagyma városa. 29. Nem

fémcs. 30. Mutatószó. 32. Római kettes. 33. A sors három istennője. 36. Középen felad! 39. Szándékozta. 41. Kecskék. 43. L.T. 46. Tova. 49. Nem fölé. 51. Kutya. 53. Kötőszó. 55. Y. A. E. 57. Karott. 61. Magasra tart. 63. Párosan csitri. 64. Középen kódol! 68. Kés része. 71. Végtag. 73. Nomád sátorbátor. 74. Folyó Franciaországban. 77. Vágóeszköz. 79. Téved az írásban. 81. Becézett női név. 82. Női név. 84. Tartó. 85. Retek belseje! 87. On vagyjele. 88. Mássalhangzó kiejtve. 89. Névelő. 90. Tiltószó. 91. Keresztül. 92. Kutrica.

Juhász Károly

Lapunk március elseji számában közölt keresztrejtvény helyes megfejtése.

Az egyének és a népnek meg kell adni minden szabadságot, azt az egyet kivéve, hogy gyáva lehessen.

Könyvtalomban részesülnek: Németh Józsefné (Anyagosztály), Iski István (Pécs, Németh L. u. 42. 7632), Csik Gyuláné (Pécs, Hajdú Gy. u. 26. 7632.)

Asztalitenisz

Kiválóan szerepeltek vállalatunk versenyzői a közelmúltban Dunaszekcsőn lebonyolított meghívásos asztalitenisz-tornán. A nagyszabású viadalon a megye minden részéből összesereglett népes mezőnyben a mévesek valamennyi versenyszámban érmet szereztek.

A férfi egyéniben Uzsocki Viktor (III. üzem) a harmadik helyen végzett, míg a vigaszversenyben dr. Jobb József (Központ) ugyancsak bronzérmet kapott.

Versenyzőink párosban is kitűnően szerepeltek. Ragoncsa Ferenc (Központ) dr. Rabovszky Ferencsel az oldalán a dobogó legmagasabb fokára állhatott, míg a dr. Bárány Imre (Központ), Uzsocki Viktor duó bronzérmes lett.

Asztaliteniszeseink sikere azért is figyelemre méltó, mert míg a miénk kedvtelésből, csupán a mozgás, a játék örömeért „környékezik meg” rendszeresen a pingpongasztal, és versenyeken alig-alig indulnak, addig a mezőnyben jónéhány NB III-as és a megyei bajnokságban szereplő versenyző él át keserves percek „amatőrjeink” ellen.

Horgász hír

Az Ércbányászati Dolgozók HE értesíti tagjait, hogy 1990. április 5-től ismét a Pécs, Kőrösi Cs. S. u. 1/b. sz. alatti, a Hazafias Népfront helyiségében tartja összejöveteleit, illetve adja ki a horgászokmányokat csütörtöki napokon 16 órától.

HE vezetősége

Maratoni értekezlet, hasznos döntések

Viharos REF-ülés

Amint arról rövid hírben már beszámoltunk, március 27-én közel hatórás ülést tartott a Baranya Megyei Regionális Egyeztető Fórum. A testületben a „kormányblokk” (ÁBMH, IpM, BM, Állami Fejlesztési Intézet, pénzügyintézetek) kettő, a „tanácsi blokk” kettő, a munkáltatók (Mecseki Ércbányászati Vállalat, Mecseki Szénbányák, vállalkozók) kettő és a munkavállalók (szakszervezetek) kettő mandátummal rendelkeznek. Először a REF egy javaslatot fogadott el: a helyi rendelkezésű munkahelyteremtő beruházások támogatására a megye rendelkezésére bocsátott pénzeszközök felhasználásáról — az országos gyakorlatól eltérően — a Baranya Megyei Tanács döntson a központi szervekkel közösen kidolgozott döntési mechanizmus alapján úgy, hogy ezt a jogkörét az erre a célra létrehozott szervezetnek leadhatja.

Ezután a testület 21 pályázatot bíralt el, melyek a megyének juttatott 500 millió forint foglalkoztatás támogatási alpból kérések pénzt. Nyolc vállalkozás összesen 24,5 millió forintot kapott, 5 pályázatot elutasított, 6-ot átdolgozásra visszaidőzt a fórum, 2 pályázó pedig viszálylépelt.

Az ezt megelőző, február 15-ei REF ülés óta eltelt időben tovább nehezült a megye foglalkoztatási helyzete. A BAZIS Dél-dunántúli Építőipari Vállalat február 16-án kelt levelében bejelentette, hogy 1990-ben átszervezés miatt 1000 fővel csökken a létszáma. Kéri ezért a korengedményes nyugdíj költségeinek átvállalását a Foglalkoztatási Alap terhére, valamint a végkielégítés rendszerének kiterjesztését a BAZIS elbocsátott dolgozóira is. A REF a kérelmet támogatva továbbküldte az ÁBMH-nak és az Országos Érdekegyeztető Tanácsnak, többlettámogatási igénnyel.

Az ülésen a Mecseki Szénbányák képviselője bejelentette, hogy a vállalatuk is hasonló helyzetben van, átszervezés előtt állnak, s az elkövetkező 2—3 évben a mai 9300 fős létszám körülbelül 5000 főre csökken.

A REF ezután megvitatatta azt az előterjesztést, mely a MÉV létszámleépítési programjára vonatkozó foglalkoztatáspolitikai eszközök igénybevételeit foglalta össze.

Mészáros István vezérigazgató-helyettes az írásos anyaghoz fűzött szóbeli kiegészítésében azt emelte ki, hogy a vállalatunknak ebben az évben — függetlenül attól, fennmarad-e az urántermelés, vagy sem — igen komoly termelési feladatai vannak. Ez az ami meghatározza létszámgazdálkodásunkat, s ez okozza a legtöbb konfliktust is. Most kezdődik meg az a személyes beszélgetés, melynek a felszámolásra hozott kormányhatározat előtt kellett volna lefolynia, most kerül az egyén elmentmondásba a vállalati érdekekkel, hiszen nem kevesen most akarnak vállalkozni, s lehet, később, mire ehhez meglesz a lehetősége, a vállalkozások feltételei romlanak.

Hem tudjuk pontosan az átköltözési támogatási igényt, s azt sem, hogy vállalati szervezésben milyen vállalkozásokat indíthatunk. Célunk mindenképpen az önálló egységek létrehozása, de ezek létszáma, fejlődőképessége bizonytalan.

Az igazi létszámproblémák majd csak 1991. első negyedévében jelentkeznek, a mai munkaerőfelszabadulás még viszonylag könnyen kezelhető. Addig azonban meg kell oldani a korengedményes nyugdíjazás problémáit, a részesítéskiegészítés bevezetését.

A Regionális Egyeztető Fórum hosszas vita után dr. Tóth Sándor elnök javaslatára elfogadta, hogy a MÉV-nél a terv szerint ez évben felszabaduló létszám Foglalkoztatási Ala-

pot terhelő költségkihatása (végkielégítés, korengedményes nyugdíjazás, áttelepülési támogatás) 140 millió forint legyen.

Nagy vitát váltott ki az ülésen az a javaslat, mely szabályozni kívánta a végkielégítésre való jogosultságot azon dolgozóknál, akik a MÉV által létrehozott gazdasági társaságok tagjaiként kívánnak tovább dolgozni. Az előterjesztés két konkrét javaslatot tartalmazott. A REF nem vitatta annak jogosultságát, hogy munkakör megszüntésének csak az fogadható el, amikor a tevékenység az uránbányászati megszüntése miatt nem folytatható és a vállalkozás alapvetően új, ezért új fejlesztéseket igénylő tevékenységre jön létre.

A vita a második javaslat körül robbant. A MÉV részvételével (tag-ságával) létrejövő gazdasági társaságok volt MÉV dolgozó tagjai legfeljebb annyi végkielégítésre legyenek jogosultak, amennyit a társaságba bevisznek.

Horváth Sándor, az UDSZ titkárhelyettese azaz érvelt, hogy ez a javaslat a kétféle állampolgár fogalmát vezetné be, attól függően, hogy a végkielégítést mire fordítja, holott ezt az alaprendelet már megtette úgy, hogy aki vállalkozásba fekteti, az adó alól mentesül, aki pedig feléli, az leadózik utána.

Mészáros István vezérigazgató-helyettes jogszabályellenesnek nevezte a javaslatot, s azt próbálta megértetni az ülés résztvevőivel, hogy ha az urán-

bányászathoz, az eddigi tevékenységhez nem kapcsolódó vállalkozásba fog egy szakosított munkáskollektíva, olyan tevékenységre vállalkozik, amihez ért, s kockázatot is, nem indokolja semmi a javaslatot. Nemzetgazdasági szempontból is hasznosabb, ha a felszámolásra ítélt üzem, üzemszámok közei nem a hulladékban, hanem a termelésben hasznosulnak.

Dr. Kékes Ferenc, az MSZB osztályvezetője igazságtalannak ítélte, hogy olyan határozat születne, hogy büntetjük azokat, akik szakmai tudásukat a meglévő eszközök felhasználásával kamatoztatják.

Dr. Bognár Zoltán megyei tanácselnök-helyettes kompromisszumos javaslatot tett: elsősorban, vagy alapvetően a társulásba kelljen bevinni a végkielégítést.

Dr. Pullai Gyula, az ÁBMH osztályvezetője érvelésében attól tartott, hogy a közvéleményt irritálná, társadalmi feszültséget okozna, ha a végkielégítést kapná egyik oldalról a vállalkozásból a nyereséget, másik oldalról pedig esetleg a végkielégítés kamatait.

Végezetül a REF úgy döntött, hogy ezt a javaslatot elutasítja.

Egyebekben a fórum döntött arról, hogy a „kormányblokk” tagjai sorába meghívja az Egészségügyi és Szociális Minisztérium képviselőjét, s hogy nagyobb figyelmet fordít a cigánylakosság elhelyezkedési gondjaira.

K. J.

A Föld Napja '90

KEDVES BARÁTOM!

Levelemben arra szeretnék kérni, hogy 1990. április 22-én vegyél részt azon a megmozduláson, amelyet közös munkával az évszázad legjelentősebb környezetvédelmi eseményévé tehetünk.

Húsz évvel ezelőtt az első Föld Napja kezdeményezője én voltam. 1970. április 22-én 25 millió amerikai emelte fel szavát a természetért. Ez a történelmi jelentőségű esemény az Egyesült Államokban — és az ország határára túl is — fontos változásokat eredményezett: az USA-ban szigorú törvényeket hoztak a levegő és a vizek védelmére, új környezetvédő szervezetek alakultak, és több millió ember tért át ökológiai érzékenyebb életvitelre.

Sajnos, ma megállapíthatjuk, hogy a természet romboló erők sokkal gyorsabbak nálunk. A bioszféra a pusztulás szélére jutott. Ideje komolyan venni az ipari szennyezést, az őserdők irtását, a sivatagok terjedését, az üvegházhatást, az ózonlyukakat, a veszélyes hulladékokat, a túlnépesedést, az olajkatasztrófákat, savas esőt, az óceán szennyezettségét, és a környezeti válság egyéb megnyilvánulásait. Az ökológiai válság mellett — a termonukleáris háborút kivéve — a Földünkre leselkedő minden egyéb veszély eltörpül.

Legjobb tudósaink szerint élet és halál kérdésében a következő évtized mondja ki a döntő szót. Egyetlen nap tehát nem elég. A Föld Napja a környezeti évtizedeként indítja el az 1990-es éveket.

Az 1990-es Föld Napja nagy hatású, világméretű megmozdulás lesz. A cél az, hogy azoknak is szívügyüké váljon a természet rendjébe illeszkedő emberi élet kialakítása, akik ezt eddig nem tartották fontosnak. A cél az, hogy országhatárokat, kontinenseket és kultúrákat átívelő szövetségek köttessenek. A cél az, hogy milliók támogatása adjon alapot a politikailag rázós döntések meghozatalára.

A részvétel legjobb módját a lakóhelyeden kell megtalálni.

A városi tömegfelvonulásoktól kezdve szabadegyetemi előadásokig, faültetéstől a hulladékok újrahasznosításának megszervezéséig, a nemzetközi hírközlérendszerek bevonásától falusi majálisokig sokféle akciót el tudok képzelni. Azt remélem, hogy minden országnak, városnak, falunak, sőt minden iskolának saját szervezői lesznek sajátos programokkal, de a környezetbarát társadalom közös vágyával.

Te is kapcsolódj be! Ha ismersz olyan embereket, akiket aggaszt a természet pusztítása, tájékoztasd őket a Föld Napjáról. Ez az a harc, amelyet az emberiségnek nem szabad elvesztenie!

Őszinte tisztelettel: Demis Hayes

Volt egyszer egy MINNOVA

A MINNOVA Komplex Ásványvagyon-Hasznosítási (szénelő- és autóműtárolás) (üzem időszakában) Kőzöld Vállalat beruházásainak helyzetértékelésére, no és 35 millió forint állami támogatás elnyerése érdekében az elmúlt év áprilisában íródott egy nyolc oldalas dolgozat.

Az eltelt évek során, a szakember feltehetően úgy nézte a MINNOVA kerítésén belül történeteket, hogy ami ott végbemegy, az a szokásos nagy magyar csoda. A fent említett dolgozat legalábbis ezt sorolja. Tényként leszögezi ugyan, hogy 1983-ban az Ipari Minisztérium tevékeny közreműködésével, több gazdálkodó egység részvételével alakult meg a közös vállalat. Elsősorban azért, hogy bauxitból fehér bauxitot állítson elő, létrehozjon egy kísérleti üzemet, majd beindítsa a termelői feladatokat.

Az egy éve íródott helyzetértékelés világosan ismerteti a kémiai eljárást, Maradva a közel 14 ezer tonna bauxit feldolgozásánál, mindent összevetve 210—240 millió forintos termelési értéket hozna a MINNOVA-nak több országban elfogadott szabadalma van. Kiderül az is, hogy a vas-klorid oldat pirolitikus bontása az oszt-rák Andritz-cégnél kifejlesztett eljárás szerint, és az általuk gyártott berendezésben történik. Mindennek a lényege az, hogy a bauxitból két főtermék állítható elő, a fehér bauxit, és a vasoxid. No és ez az, ami miatt a MINNOVA vállalatot létrehozó gazdálkodó egységek komoly lehetőségét látták a kísérleti üzem megvalósítására. Már csak azért is, mivel a laboratóriumi kísérletek (ha jól emlékszem, még a Kí-

sérleti-kutatási és automatizálási üzem időszakában) bizonyították, a fehér bauxit összetételénél fogva alkalmas tűzálló-ipari célra. Ha mindez itthon megvalósul, nem lesz szükség további nyugati importra, sőt, még mi fogunk exportálni nyugatra. Ezek tükrében számításokra is sor került. Ha 13 500 tonna nyers bauxit dolgoz fel évente a MINNOVA, akkor közel 9,5 ezer tonna fehér bauxit nyerhető évente, ami közel 120 millió árbevételt jelent.

Igen ám, de az időközben elvégzett kutatások alapján bizonyossá vált az is, hogy további értékes termékek is nyerhetők. Melléktermékként például ott van a szkandiumoxid, a vas-klorid oldatból értékes vas-oxid pigmentek nyerhetők, továbbá a kalcium-klorid előállítására is számottevő gazdasági eredményt hozhat.

Kövesi István várja a sarabolónál. (Cikkünk a 3. oldalon.)

Fotó: Csöndör

(Folytatás az 5. oldalon)

V. A szilikózis (3)

A virágportól a szénporig

A szervezetre gyakorolt hatásban döntő jelentősége van a porok kémiai összetételének és ásványtani jellegzetességeinek. Biológiai hatásuk szerint a porokat két csoportba osztjuk: szerves porok (virágpor, állati szőr, gombák, baktériumok stb.), szervetlen porok (érc, közet, cement, szén stb.).

A belégzett porok kémiai és ásványtani összetételüktől a kialakulás, körfolyás, tünetek, gyógykezelés tekintetében meglehetősen különböző tüdőmegbetegedéseket hoznak létre. Az ipari folyamatok során belégzett porok hatására kialakuló tüdőmegbetegedéseket közös néven **portüdőmegbetegedésnek** nevezzük.

Mennyi por van egy ember tüdejében?

Eredetük szerint a porok igen különbözőek, de mi most csak az ipari porokról szólnunk. Por keletkezik minden olyan technológiai folyamat során, amelyben por halmazállapotú anyagokat mozgatnak, kevernek, csomagol-

nak stb., vagy ahol szilárd anyagok őrlése, törése, zúzása, köszörülése, csiszolása folyik. A keletkező por mennyiségét, minőségét az anyag természetén kívül a megmunkáló gép típusa, teljesítménye és a technológia szabja meg.

Sajátos porképződéssel járó munkafolyamatok a szén-, érc- és ásványbányászat, -feldolgozás és szállítás. Az erőművek, ipari üzemek kéményein eltávozó nagy mennyiségű ipari por egész városok, iparvidékek légkörét szennyezi. E porátlatlannak valamennyien ki vagyunk téve. Ezt bizonyítja az a tény, hogy ipari por belégzésének soha ki nem tett tvárosi lakosok tüdejében életük során 2-3 gramm por is lerakódik.

A porok hatása

A levegőben lebegő por-szemcsék kondenzációs magként szerepelnek és ezáltal ködképződést okoznak. Ez az oka a nagyvárosok, főleg iparvidékek fölött gyakran kialakuló tartós, sűrű, fojtós füst-

ködnek, az úgynevezett *szmog*nak. A füstköd nemcsak látási zavarokat okoz, hanem csökkenti a nap-sugárzás mértékét, elsősorban az ultraibolya tartományban. Az ibolyántúli sugárzás pedig igen nagy fontosságú, mert baktériumölő képességgel rendelkezik. A tonnaszámra leülepedő por ezenkívül elszatnyítja, elpusztítja az iparvidékek környezetében lévő növényzetet is.

A por hatása a légzőrendszerre

A légzőszervrendszer három részből áll: orr, légvezetőrendszer (garat, gége, légcső, hörgők) és tüdő. Az orrüregben történik a levegő felmelegítése, páratartalmának dúsítása és a durva porszemcsék kiszűrése. Az orr a belégzett pormennyiség felét képes kiszűrni. Az orrlégzés zavara esetén (nátha) szájon át történő légzéskor közel kétszer annyi por jut a tüdőbe.

Az orron, illetve a szájon át belégzett levegő a garatba, majd a gégen át a légcsőbe kerül. Ennek

hossza 10-12 centiméter. Alsó végén a két főhörgőre, majd további faágzerű elágazások formájában egyre kisebb hörgőkre oszlik. A hörgők fala tapadós nyálkát termel, amelyen fennakadnak a porszemcsék. Ezeket aztán a csillósörök búzamezőhöz hasonló mozgása és a köhögéskor keletkező orrkánszerű légáramlat kifelé sodorja.

A legkisebb hörgők a tüdő-légshyocscákban, az úgynevezett alveolusokban végződnek. Durva hasonlított a tüdő szivacsához hasonlítható, amelyben a szivacs lyukai a légshyocscáknak felelnek meg. Ezeknek a felületén zajlik le a tulajdonképpeni légzés, a gázcsere. Itt veszi fel a vér a belégzett levegő oxigénjét, és adja le a benne feldúsult széndioxidot. A mintegy hétszáz millió alveolus összfelülete — számítások szerint — egy felnőtt embernél eléri a száz négyzetmétert(!).

Dr. Debreczeni László

(Ki)útmutató

Minden méves dolgozó tisztában van azzal, hogy amennyiben a vállalat alaptévékenysége meg is maradna, jelentős létszámcsoökkentéssel lehet számolni. Azt azonban kevesen tudják, hogy ha megszűnik a munkahelyük, milyen foglalkoztatáspolitikai eszközöket vehetnek igénybe és mi az, amit nem.

Az alábbi táblázat — melyet a Központban működő Munkaügyi Szolgáltató Irodától kaptunk — remélhetőleg megkönnyíti a tájékozódást.

Példaként vegyük azt, hogy valaki végkielégítést kap. Ez esetben a második rubrikából kiderül, hogy a jogosultságot a munkaviszony megszűnésének napján elbírálják és a pénzt körülbelül három hét alatt folyósítják.

Mit kap	Mikor	Mit veszít	Halmazható (Mi kapható mellette)
munkanélküli segílyt	— jogosultság napjától utólag elszámolva	— végkielégítést(!)	— vállalkozói kölcsönrel kamattámogatással, — áttelepülési kölcsönrel
átképzési támogatást	— az oktatás tartama alatt	— végkielégítést, — munkanélküli segílyt	— vállalkozói kölcsönrel kamattámogatással
átképzési költségtérítést	— igénylő megelőlegezi, — folyamatosan utólag visszatérül a Foglalkoztatási Alapból (az eljárás azonos a még munkaviszonyban lévőnél és a munkanélkülinél)	— újabb átképzés támogatását	— mindennel
vállalkozói kölcsönjogosultság megállapítását	— munkaviszony megszűnésének napján (a hitel folyósítása kizárólag a banktól függ)	— áttelepülési kölcsönt	— végkielégítéssel, — természetbeni támogatással (200 ezer Ft), — átképzési támogatással, vagy költségtérítéssel, — munkanélküli segílyrel, — bányász keresetkiegészítéssel (63 százalék)
áttelepülési kölcsönt	— ha az áttelepült az új munkáltatóval hitelszerződést kötött (minimum 1 hónap, de egyénekenként eltérő)	— végkielégítést, — vállalkozói kölcsönt, kamattámogatást	— csak az átképzési támogatással
végkielégítést	— jogosultság a munkaviszony megszűnésének napján elbírálva (folyósítás körülbelül 3 hét)	— természetbeni támogatást, — 3-szoros havi munkanélküli segílyt, — 3-szoros havi átképzési támogatást, — áttelepülési kölcsönt, — bányász keresetkiegészítést (63 százalék), — korengedményes nyugdíjat	— vállalkozói kölcsönrel kamattámogatással, — átképzési költségtérítéssel, — közhasznú foglalkoztatással
természetbeni támogatást (200 ezer forint)	— ha vállalkozói kölcsönre vált jogosulttá (teljesen rendezetlen!)	— végkielégítést, — áttelepülési kölcsönt	— vállalkozói kölcsönrel kamattámogatással, — átképzési támogatással, — munkanélküli segílyrel

A harmadik oszlopban az szerepel, hogy mit veszít az, aki a végkielégítést igényli, azaz, melyek azok a foglalkoztatáspolitikai eszközök, amelyekre az esetben nem számíthat. Itt az áll, hogy nem kaphat természetbeni támogatást. (Arról a szerszám- és gépvásárlási lehetőségről van szó, amit a vállalat maximum kétszáz ezer forint értékig adhat volt dolgozójának.) Továbbá az illető nem kaphat munkanélküli segílyt és átképzési támogatást háromszor annyi ideig, ahány hónap végkielégítést felvett. Ez esetben természetesen nem jogosult sem bányászati keresetkiegészítésre, sem korengedményes nyugdíjra. Ugyanakkor — és ez már a negyedik rubrikából derül ki —, ha vállalkozói kölcsönt igényel, megkapja a kamattámogatást és átképzési költségtérítést is igényelhet, valamint részt vehet közhasznú foglalkoztatásban is.

MDF Álláspont

Március 29-én a Lenau-házban tartott sajtólájkékoztatót *Bethlen István*, az MDF pénzügyi és Széles Gábor, az MDF gazdaságpolitikai szakértője.

Széles Gábor a Műszertechnikai RT elnöke, aki Bod Péter Ákossal együtt az MDF gazdaság- és iparpolitikai programjának kidolgozója, újságírók kérdéseire válaszolva a következőket nyilatkozta az energiapolitikáról, illetve a Mecseki Ércbányászati Vállalatról.

Műszaki szempontól a legolcsóbb és legjobb megoldás az atomenergia. Ami e területen problémát okoz, az a környezetvédelem, és a társadalompolitikai hatása. Magyarországon jelenleg nincs abban a gazdasági helyzetben, hogy ezeket a fenntartásokat most nagy súlyllyal vehetné számításba. Azt kell vizsgálni, hogyan lehet a legolcsóbban és a leghatékonyabban energiához jutni. A szovjet energiarendszere sajnos egyre kevésbé lehet támaszkodni, ott már most is fennakadások vannak, éppen ezért meg kell találni azokat az utakat, ahol léphetünk.

A közelmúltban megkötött magyar-szovjet kormányközi szerződés, amely a dollárelszámolásra való áttérést határozta meg, az importot erősen megneghezíti, ugyanakkor jó oldala, hogy eredményeképpen alapvetően meg kell, hogy változzon a kormányzat bányászattal kapcsolatos eddigi álláspontja. Az uránbányászat helyzete éppen ezért teljesen átértékelődik. Ugyanígy, mivel szinte teljesen mindegy lesz, hogy például olajat Irakból importálunk-e, vagy a Szovjetunióból, a hazai szénbányászat is átértékelődik. Ugyanakkor együtt kell kezelni a bányászatot az energiatermelő blokkal, s ez is új alapra helyezi a bányászatot.

Három héttel ezelőtt az MDF szakértőcsoportja kimondta, hogy nem szabad bezárni az uránbányát, ki kell dolgozni egy gazdasági programot a rentabilitás érdekében. A helyzetet a magyar-szovjet egyezmény még kedvezőbbé tette, s azt is, hogy a Mecseki Ércbányászati Vállalat is komoly erőfeszítéseket tett fennmaradása érdekében, jelentősen csökkentette létszámát. Ma úgy tűnik, hogy a vállalat által kidolgozott program, mely 2500 főben állapítja meg a szükséges vállalati létszámot biztosítja a nyereséget.

A feladat most az, hogy a vállalat jelenlegi 5200 foglalkoztatottja és a szükséges 2500 fő közötti különbség, vagyis 2700 ember sorsára megoldást találjunk. Ma úgy látszik, ebből 1700 dolgozó hely-

zete a megoldás útján van. A maradék 1000 fő helyzetének megoldása a következő kormány feladata.

Mivel a vállalat válságövezetben van, nehéz az átképzési lehetőség, s az eddig juttatott 500 millió forint is kevés, ráadásul ebből eddig alig jutott az uránbányászoknak. Ha 100-200 ezer forint között számoljuk egy dolgozó átképzési költségét, ez 1000 emberre eleve több, mint a térségbe juttatott összes plusz foglalkoztatáspolitikai eszköz.

Biztos, hogy ez a vállalat eddig olyan feladatokkat is ellátott, melyek nem vállalati, hanem társadalompolitikai jellegűek. Ez tovább nem tartható.

A térség problémáit a vállalkozásélénkítő tevékenységgel, új adórendszer bevezetésével kell enyhíteni — mondta Széles Gábor.

K. J.

Május elsejei előzetes

Az Urándolgozók Szakszervezete a régi május elsejei hagyományok felélesztésén fáradozik, amikor — tervei szerint, s ha ehhez az időjárás is hozzásegít — egésznapos programot szervez az ünnepre.

Várhatóan a reggeli órákban külön autóbuszok indulnak majd a Malomvölgybe, ahol délelőtt és délután kulturális és sportprogramok várják az érdeklődőket. Lesznek játékok, vetélkedők, versenyek, gyermek- és felnőttműsorok, családi és egyéni programok, zene, tánc, szórakozás.

A majális '90 rendezvénye, ha csak az elmúlt évhez hasonlóan az időjárás közbe nem szól, mindenkinek ígér valamit érdekeset, izgalmasat, jó programot, szórakozást, pihenést.

A részletes programot a következő számunkban közöljük.

Ércbányász

A Mecseki Ércbányászati Vállalat dolgozóinak lapja
Felelős szerkesztő:
Kablar János
Szerkesztőség:
7633 Pécs,
39-es dandár út 19.
Telefon: 13-055/32-43
13-055/33-53

Kiadja:
a Mecseki Ércbányászati Vállalat
Felelős kiadó:
Varga Mihály

MEV Nyomda
7633 Pécs,
39-es dandár út 19.
Felelős vezető:
Sporczel János

Megjelenik kéthetenként
Előfizetési díj egy évre:
55,20 Ft
Előfizethető:
a szakszervezeti bizalmiaknál
Ny-623-4

A 78-as és a „saraboló-show”

Hajku Mihály szakvezető vajar portalanítást végez.

Fotó: Csöndör

A III. sz. bányaiüzem 2/A szintjén az egyik ki-világított feltörés alatt valóságos sártenger fogad. E ritka jelenség magyarázatát a vaslétrákon felkapaszkodva, a főgurító elején éppen szedelőzködő lakatostól kapjuk meg, aki épp az imént javított meg az eltörött vizes csövet. A tegnap óta csordogáló áldás bizonytalan alapsan átmosta a döntöt és betérítette a vágatot.

A főgurító végére érve Medve László körletvezető-helyettes egy fenyőág kamrára mutat. Ott már nem szegecsbiztosítást használtak, hanem a hagyományos támos ácsolatok oltalmában érjük el a harmadik szkréperig.

Hajku Mihály szakvezető, élve az alkalommal, hogy ismét van víznyomás, a nemrég kezdett fejtési kamra falát és a lerobbantott kőzetet portalanítja. Talán, ha három robbantottak még csak ebben a szabadszáli kamrában, de bizony így is van elég dolguk a sarabolóknak no, meg a bányászoknak, amíg az anyag a döntőbe kerül.

— Százhusz méteres a szállítópálya ideig, a har-

is alakul, oda vissza nem megyek. Az nem fehér embernek való. Annak idején azért mentem át, mert itt csillésként nem dolgozhattam állandó délelőttként. Vidéki vagyok, ott a három gyerek, szóval sehogy sem lett volna jó a váltóműszak. Akkor jöttem vissza, amikor a szénben vajarvizsgát tettem. Vajárként már járhatok állandó délelőttösbe. Persze az utazás így sem leányálom. Délután fél ötkor van csak buszom Újpetrére. Idefelé jó a közlekedés, de most, hogy változott a munkakezdés, nem tudom, hogy lesz. Ha késik a buszom, nem érem el az utolsó vajarvizsgát.

— S ha jövőre már nem lesz bányászjártat?

— Akkor nem tudom még pontosan, mit csinállok. Arra gondoltam, elmehetnék fakitermelőnek. Ehhez érték is, csak egy jó stílfűrész kellene. Meg aztán traktor is. De ilyen árak mellett? Legalább félmillió kellene hozzá.

— Én még inkább tanácstalan vagyok — veszi át a szót Kövesi István. — Hetedik éve vagyok itt, valamikor az építőiparban dolgoztam. Van ugyan hegesztővizsgám, de kérdés, mire mennek vele. Gondoltam arra is, a hivatásos jogosítványommal talán kezdenék valamit. De ahogy hallom, a sofőrök közül is egyre több kerül az utcára, mert nem tudnak munkát adni nekik. Én azért remélem, hogy megmarad a bánya.

— Szigetvárról járok be, immár három éve — mondja Cseke László segédvajar. — Nincs szakmám. Mielőtt idejöttem, a sűrűiparban dolgoztam betanított munkásként. Azt nem mondom, hogy rosszul kerestem, de volt, hogy havi kétszázötven órát dolgoztam. A túlórakkal és az éjszakai pótlékkal jött össze annyi, ami elég a tisztességes megélhetéshez. Most, hogy már családom van, nem szeretnék a bányamunkától, a jó kereseti lehetőségétől megválni. Szóval, én is reménykedem, hogy megmaradunk.

Hosszas beszélgetésre nincs mód, hiszen ha műszak végén robbantani akarnak, folytatniuk kell a szállítást. Így hát mindenki indul a saját szkréperéhez, és néhány perc múlva folytatódik a „saraboló-show”.

N. G.

Hiányszakma híján...

Vállalatunk egyik dolgozója átképzéssel kapcsolatos problémával fordult hozzánk a minap. Fia, aki évek óta, mint lakatos dolgozik a MÉV-nél, hivatásos gépkocsivezetői tanfolyamra jelentkezett, hogy — biztos ami biztos — még egy szakmája legyen. Az ifjú, aki az igen szigorú oryosi alkalmassági vizsgán meg is felelt, már javában koptatja az autósiskola padját. Ehhez persze be kellett fizetnie a tanfolyam meglehetősen borsos árát. A telefonáló azt nehezményezte, hogy hiába igényelték, nem

kaptak átképzési támogatást, holott az — legalább is szerintük — megilletné őket.

Mivel nyilván nem egyedi esetről van szó, utána néztünk a dolognak. Megtudtuk, átképzési támogatás csak annak jár, aki a szakmájában nem tud elhelyezkedni, ilyenkor bár milyen hiányszakmát is választ valaki, megkaphatja ezt a juttatást. Igaz ugyan, hogy sofőrhiány van, de jelenleg Baranyában a lakatos is hiányszakmának számít a munkaerőpiacon. A vállalatok egész sora tudna foglal-

koztatni lakatosokat, sőt, még külföldi munkavállalásra is nyílik lehetőség.

Így tehát átképzési támogatást jelenleg a lakatosoknak nem adnak, a költségeket mindenki maga fedezi.

Más a helyzet akkor, ha valaki mondjuk lakatos szakmunkás bizonyítvánnyal rendelkezik, de már évek óta más munkakörben dolgozik, például jó pár esztendeje vajárként keresi a kenyerét. Nyilvánvaló, hogy ez idő alatt kijön a gyakorlatból, nem tart lépést a szakmai fejlődéssel, így hát gondjai lehetnek az elhelyezkedéssel. Ilyen esetben viszont már megjár az átképzési támogatás. — D. —

Fúrósokból lett fúrósok

Megalakult a ROTAQUA

A kft már Tunéziára kacsingat

Március 30-án a cégbíróságon bejegyezték a Rotaqua kft-t, amelyet a tavaly bezárt Kutató-mélyfúró üzem dolgozói alapítottak. A vállalkozás 18 milliós alaptőkével indult, melynek kétharmadát a MÉV „adta be” az üzletbe (fúrótoronyokat, fúróberendezéseket), míg 20 fő, volt fúrású dolgozó vállalkozói kölcsönt vett fel személyenként 300 000 forintot.

Mint azt Szanka Tibortól és Keresztes Jánostól, a kft. ügyvezetőitől megtudtuk, ennyi feltétlen kellett az induláshoz. Tervezik azt is, hogy az itt dolgozók a végkielégítésük 60 százalékát ugyancsak a Rotaqua rendelkezésére bocsájtják. És bár nem milliós összegről van szó, az érintettek általában 100—150 ezer forint körüli végkielégítést kapnak, azt majd további eszközvásárlásra fordítják.

— Mekkora létszámmal fognak dolgozni és mi lesz a kft. profilja?

— Kilencven főre terveztük a létszámot, és jobbra ugyanazokat a tevékenységeket végezzük majd, mint korábban — mondja Keresztes János. Elsősorban fúrás, árokásás, medertisztítás, a különböző szerelőipari tevékenységek, egyes forgácsoló munkák végzésére vállalkozunk majd a jövőben. Ugyanakkor kevesebb lesz a kutatás.

— Van-e már megrendelésük?

— Szerencsére nem panaszkodhatunk. Annyi az ajánlatunk már erre az évre, hogy csak bírjuk kapacitással. Persze a konkrét tárgyalások csak most, áprilisban — a cégbejegyzést követően — kezdődhetnek. Úgy számítjuk, hogy ha negyven milliós értékben tudunk majd munkát végezni, akkor az év végére már egyenesbe is jövünk. Igaz, a versenytárgyalásokon a konkurensok egymás alá ígérnek, de a költségeinket a MÉV-től leválva csökkenteni tudjuk, így jó eséllyel pályázhatunk minden megrendelésre.

— Abban is bízunk, hogy megfelelő piaci értékrendnél a konkurensaink nem bírnak majd a versenyt — veszi át a szót Szanka Tibor. Jelenleg kétszer annyi megrendelésünk van, mint amit a jelenlegi létszámmal realizálni tudnánk. Ha úgy látjuk, hogy hosszabb távon több munka van, akkor felveszünk még embereket. Elsősorban korábbi, ma már nyugdíjas dolgozóinkra gondoltunk.

— Milyen munkára van a legtöbb megkeresésük?

Elsősorban vízkútfúrásra — mondja Keresztes János. Korábban már több, mint száz ilyen kutat készítettünk, közmegegyezésre. Jelenleg harminc-negyven ilyen megrendelésünk van, főleg Baranyában, de a Balaton-felvidéken és a déli parton is.

— Nyilván versenyképes árakkal dolgoznak...

— Az áraink nem szeretnénk változtatni, holott eddig sem dolgoztunk drágán. A köztekeménységtől függően 990—1400 forint közötti áron fúrjuk a folyóméterét, ehhez jön a beléscső, ami nem drága, plusz az ÁFA.

— Melyek, hogy úgy

mondjam, a legzsírosabb üzletek?

— Jó üzlet a hévízkút fúrás is mondja Szanka Tibor. Jelenleg is van ajánlatunk egy 1100 méteresre Nagyberény térségében.

— Ahol persze nincs víz, ott mi sem tudunk fakasztani — teszi hozzá mosolyogva Keresztes János.

— Akad még a láthatáron hasonló jó üzlet?

— Hogyne. Például Tunézia — mondja Szanka Tibor. Annak idején gépvásárlás ügyében kerestek meg bennünket, de közben az egész olyan irányt vett, hogy valószínűleg egy vegyes vállalatot hozunk létre. Ennek egyharmad része lenne a mi tulajdonunk, az eszközeinkkel szállnánk be az üzletbe, de ha úgy alakul, 20—30 embert kint is szeretnénk foglalkoztatni. Az arab fél egy mezőgazdasági tevékenységet folytató társaság. Első-

sorban vízkutatásról lenne szó az észak-afrikai mezőgazdasági területeken, Tunéziában, Líbiában, és esetleg Algériában, de mi szeretnénk kutató fúrásokkal is betérni a piacra. Előzetes megállapodásunk van az arab partnerrel, és remélhetőleg már a közeli napokban tető alá tudjuk hozni az üzletet.

— Van még egy osztrák megkeresésünk is — veszi át a szót Keresztes János. Ezek a tárgyalások még elég kezdeti stádiumban vannak, de minden lehetőség meg kell, hogy ragadjuk, ha a piacon akarunk maradni. Itt geotermikus energia hasznosításról lenne szó. Egy 2600 méteres fúráshoz kértek ajánlatot, és mi, ha más-hogy nem, alvállalkozóval, de mindenképp szeretnénk megszerezni az üzletet. Ugyanis az osztrák fél, az összes kivitelezési munkát avval szeretné elvégeztetni, aki megkapja a termálvíz fúrását. Egyszóval bizakodóak vagyunk, nem félünk a jövőtől, és bízunk abban, hogy megtaláljuk a számításunkat.

Nógrádi Gábor

Új készülék bányamentőknek

Könnyű, szabad légzést biztosító, kémiai kötöttségű oxigénnel működő respirátort, lélegeztető készüléket fejlesztett ki a szovjet bányamentő szolgálat. Legfontosabb eleme egy speciális vegyi anyagot tartalmazó regeneratív patron, tehát — szemben a korábbi sűrített levegővel működő készülékekkel —, ennél nincs szükség

oxigénpalackra. Ennek megfelelően súlya és méretei jóval kisebbek, mint az elődjé. Használója száraz és tiszta oxigént lélegez be, melynek hőmérséklete kétórás működés után sem haladja meg a 26 Celsius fokot, folyamatos üzemelési ideje pedig jóval meghaladja a kettő órát.

(APN)

Fúvószenekarunk sikere Vastaps a Magyar Rádió 6-os stúdiójában

Március 25-én a Magyar Rádió vendégei voltunk, ahol is nyilvános hangversenyt adtunk a már ismert 6-os stúdióban. A hangversenyt rögzítették, tehát egy későbbi időpontban országosan is hallható lesz. Nagyon kényes egy ilyen rádióhangverseny, hiszen a közönség mintegy ötven százaléka szakmabeli, zeneszerzők, karmesterek, hivatalos zenészek. Ilyenkor dől el, hogy melyik zeneszerző kéri fel a zenekart egy új művének az ősbemutatójára (mi két ajánlatot kaptunk, nem is akárik től).

Pedig nem indult zökkenőmentesen ez a nap. Mint mindig, a Magyar Rádió küldte le értünk az autóbusszait, most kettő helyett csak egyet. Ez is fél hétre jött a Ságvári elé, a beígert fél hat helyett. Tizenkét embernek nem volt helye, most menjünk, vagy maradjunk?

Mentünk, mert máris felajánlották saját gépkocsijaikat a meghívott vendégeink és zenekari tagjaink. Micsoda karaván jött össze. Többen csak Sifók előtt jöttek rá, hogy nem egészen jó irányban keresik Pestet... így is összejöttünk tíz órára a stúdióba, karnagyunk már a második nyugtatót vette be, és ezután még Beethovennel kezdtünk.

Több, mint udvarias tapssal fogadtak bennünket, majd számról számrá nőtt az ováció. És a vé-

gén? Ilyen még nem volt! A szakemberek sokaságából összejött közönség hosszú ideig tartó vastapsal köszönte meg zenekarunk szereplését.

Nem estünk össze a gyönyörtől, mert ez a színvonal az első számtól is tartható lett volna, amolyan „dafke” hangulat alakult ki nálunk, hangverseny közben.

Hogy mik a tanulságok? Több is van. Hogy csak egyet említsék: ez a fránya ülésrend. Nem a karmester dolga ezt elrendezni, miért van a koncertmester, ha még erre sem figyel fel. Hogy lehet az, hogy a zenekar egyes hangszere szolamai öt-nyolc méterre ültek egymástól, csak azért, mert így kényelmes volt nekik. Nem is hallhatták egymást, csak szolamok szóltak, és nem volt zenekari összhangzás!

Másodszor: még egy profizenekart is idegessé, nyugtalaná tesz egy ilyen utazás előtti és közbeni herce-hurca. A Magyar Rádió eddig mindig két autóbusszal küldött értünk, most egyet. Ki a hibás ebben? Ilyet nem szabad csinálni. Több tanulságot nem említek, pedig lenne még egypár.

Végül jó napot zártunk, kiverekedtük a sikert, a hangverseny után rögtön indultunk hazafelé, délután négy órakor mehetett mindenki szavazni...

Csényei József

Jólsikerült „urános” fotóköri kiállítás

Színvonalas kiállítás mutatja be munkáit a Ságvári Andre Művelődési Ház fotókörre a Mecseki Bányászati Múzeum I. emeleti kiállítótermében (Déryné u. 9.).

Az „urános” kiállítás régi helyiségbe lépve szembejön Bihari László Őnárkép című munkája. Új, szokatlan nézőpontból láthatjuk városunk egy-egy épületét, látványosságát Várhegyi István, Koleszár Zsuzsanna fotóin.

Külföldi útjairól hozott anyagokat Máthé Kálmán. Művészi fotóin Velencebe látogatunk, csodálhatjuk Stonehange fantasztikus építményét. A geometrikus formák kedvelői a fotózásban Lendvai László és Várhegyi István. Fűzy Tibor képei jó bizonyíték, nem csukott szemmel, de lesve a pillanatot, jár az utcán. Korcsmáros Attila és Svastits Aladár gyerekportréi mosolyfakasztóak, Várhegyi István, Komlósi Ernő, Lendvai László és Aczél István természetképei színés és témagazdagságukkal ragadnak magukkal. Pusztai Károly és Aczél István esti éjszakai villámfelvételei a nyári zivatarok hangulatát idézik. Schilling József Bölcső című képe jól tükrözi a falu hangulatát.

A kiállítás megtekinthető április 30-ig hétfő kivételével naponta 9–17 óráig.

Bányásztörténet

Amit most leírok, igaz történet. Még a neveket sem változtattam meg. Akár tanúkat is hozhatnék, hisz Kaveczki Jánost sokan tekintették barátjuknak.

Kaveczki egyszerű ember volt... Olyan mint te, vagy én. Este fáradtan, a másnap gondjaitól gyötörve aludni tért. Reggel korán kelt, sorban állt a munkásbusznál, az üzemből megreggelizett, átöltözött és elindult a bánya bejárata felé.

Hogy mégis gyakrabban jut eszembe, mint mások? Mert ez a kisember, ez a cigány bányász bebizonyította előttem, hogy nehéz pillanatainkban is bízni kell a holnapban.

1980 hideg telének közepén mentem a bányához. A késő éjszakába nyúló ismerkedés után, a munkásszállón bújtam ágyba. Legalább tízen-tizenketten voltunk egy szobában. Akadt itt mindenféle ember: becsületes melósok, kalandorok és „válogatott cigánylegények”. A társaság egyik fele csöndben nézgette a semmit. A másik része annál hangosabb volt. Eleinte a bányáról beszélgettek, aztán tervezgettek:... egy hónap múlva új ruha, digó cipő. Fél év múlva a bányász keresetéből kocsit. Aztán majd meglátjuk.

— Józsi, adj egy slukkot a cigidből.

Másnap reggel indultam az üzembe. Ez volt az első munkahelyem. Kíváncsi voltam, hogyan fogadnak az emberek, milyen lesz a légkör, kibem találok új barátokra.

Nem dobtak mindjárt a mély vízbe. Hat nap ismer-

kedés, bányajárás után kerültem termelő brigádba vagy ahogy itt hívják, csapatra.

Sefcsik Lajos volt a vájáróm. Nem tartozott a mézes-mázos emberek közé, ha hibáztam, mindjárt „visszajelzett” a maga módján. S mivel újonc voltam, rontottam eleget. Sok kiabálás, veszekedés jött össze a műszak végére. Ügyetlenségem miatt elkeseredve szálltam ki a bányából. Am a hozzáállásom mégis tetszhetett neki, mert másnap ismét odakért a csapatára. Egy hónap múlva már állandó embere lettem, és úgy ahogy, belejöttem a munkába. De a szokatlan dolgok még mindig kizökkentettek. Ezért nem örültem, amikor megtudtam, hogy új ember jön hozzánk. A csapat egyik régi tagja, Lajos jóbarátja, aki eddig táppénzen volt.

Az első héten a délutáni szakkör jelent meg. Kiszálláskor találkoztam vele. Alacsony, köpcös cigány ember volt. Meglehetősen barna bőré, és elől hiányoztak a fogai. Kaveczki Jánosnak hívták. Selypítve beszélt, és úgy fogadott engem, mint régi ismerőst, de én mégsem örültem neki. Aztán a következő héten már együtt dolgoztunk egy vágathajtáson.

Lajos a rakodógépet kezelte, Jancsi és én a csilléket toltuk utána. Hamar összehaverkódtunk. Megadtuk egymásnak a kötelező tiszteletet és barátságunk egyre mélyült. Nem voltam valami nagy talentum, de ő mindig szívesen tanított: — A csillét a fogantyújánál told és rakodásnál állj messzebb, mert megüt a kő.

Gyakran mondogatta, hogy hagyjam itt a céget. — Nem ilyen fiataloknak való, mint te vagy. A helyedben másképp csinálnám. Nem szeretem a bányát, könnyű szívvel válnék meg tőle — szónokolta.

Közben a csoportból, mellyel együtt kezdtem, az üzemnél, már csak ketten maradtunk. A digó cipőre vágyók, a kalandorok lassan elpárologtak. (Úgy látszik Jancsi velük is beszélt és ők komolyan vették a tanácsát.) Persze sokkal valószínűbb, hogy egyszerűen megunták ezt a munkát. Azért én csak dolgoztam továbbra is szorgalmasan. Műszak végén gyakran hívtam Jancsit sörözni, de ő nem jött. Nem ivott, nem kártyázott. Csak a családjának élt, értük csinál-

ta a vasárnapi műszakokat is. Még most is csapattársak lennénk, ha nem vészényelnék másik körletbe.

Új helyemen már könynyebben beilleszkedtem. Jancsit ritkán láttam. Ha mégis összefutottunk az ebédelőben vagy a felolvasó teremben, elbeszélgettünk a régi dolgokról, közös barátainkról. Soha nem mulasztotta el, hogy figyelmeztessen: számoljak le.

— Bezzeg, ha én lennék a te helyedben! Soha nem szerettem a bányát — mondogatta.

Elmúlt egy év, aztán a következő nyara is. Nem emlékszem pontosan, hogy mikor találkoztunk, de már közeledhetett a tél, mert rajta volt a kopott, elnyúlt kabátja. Váltottunk pár szót, aztán mindketten futottunk a dolgunk után.

Az eltelt másfél esztendőben, mióta a bányánál voltam, történt a közelmében jópár súlyos baleset. Ezeket lehetetlen megszokni.

Október 27-én délutános műszakba indultam. Az üzem udvarán nagy volt a nyüzsgés, és ez általában rosszat jelent. Izgatottan kérdeztem az egyik közelmében álló embertől, hogy mi történt? — Két bányász omlásba került a 7. szinten — felelte. Már kimentették őket. Az egyik Kaveczki János, súlyos, életveszélyes sérülésekkel. A másik egy újonc srác, ő szerencsésebben megúsza. Hirtelen el sem tudtam hinni, hogy ez igaz lehet. — Méghogy az én Jancsi barátom! Nem! Ez nem lehet.

Megkérdeztem egy másik embert, aztán egy harmadikat, is, de mindenkitől ugyanazt a választ kaptam. Jancsi napokig nem tért magához, látogatni sem lehetett. Később jobb híreket hallottunk, javult az állapota. Összefutottam Sefcsikkel, és bementünk hozzá a kórházba. Először az orvosával beszélgettünk.

— Mindent megtettünk érte — mondta a doki. Mégis úgy nézett ki, nincs remény. Amputálni kellett a lábait. De a szervezete nem adta fel a harcot, és tegnap magához tért. Éppen ott voltam az ágyánál. El sem tudják képzelni mi volt az első szava?

Kíváncsian néztünk rá. — Doktor úr, mikor mehetek újra a bányába? — idézte Jancsit az orvos.

Lajos elfordult tőlünk, be a sarok felé. Küszködött magával, krákkogott egyet, aztán visszanezített. Kipirult, pufók arcán látszott, hogy erőlteti a nyugalmat. Elin-dultunk Jancsi szobája felé. Szegény barátom nagyon rossz színben volt. Mégis egész beszélgetésünk alatt mosolygott. Lerítt róla, hogy nagyon meg akar gyógyulni.

Pár nap múlva ismét rosszabodott az állapota. Nem lehetett látogatni, pedig nagyon szerettem volna beszélgetni vele. Elmondani neki, hogy mit tartok róla, mennyit nőtt a szememben. De erre már nem került sor. November tizedikén tudtam meg, hogy tegnap óta eggyel kevesebb barátom van.

Sáral Dezső

Várható változások a tűzvédelemben

Napjaink társadalmi, gazdasági átalakulása várhatóan érinteni fogja bizonyos vonatkozásban az állami tűzoltóságot, de a gazdálkodó és egyéb szervezetek tűzvédelmi feladatainak ellátását is. Ezekre a változásokra fel kell készülni.

Egy biztos: tűzvédelemre mindig szükség volt, és a jövőben is szükség lesz. Viszont számolni lehet azazzal, hogy a gazdálkodó szervezetek tűzvédelmi szempontból nagyobb önállóságot kapnak. Gazdaságilag lesznek érdekeltté téve azért, hogy biztosítsák létesítményük tűzvédelmi színvonalát, azt minél magasabb szintre emeljék. Ez az önálló jogkövetést feltételezi, vagyis érvényesülnie kell annak a szemléletnek, hogy külső szerv (tűzoltóság) külön felhívása nélkül is betartsák a megelőző tűzvédelmi szabályokat.

A gazdasági érdekelttség lényeges eleme lehet a biztosítási díjtételek összege, az esetlegesen bekövetkező tűzesetek kapcsán történő kártérítés nagyságrendje stb.

Mindebből következik, hogy nem helyes az a felyamat, ami jelenleg beindult, nevezetesen a tűzvédelmi szervezetek leépítése. Ha valamikor, akkor most

még inkább ezek megerősítésére van szükség.

A jelenleg túl szigorúnak tűnő jogszabályok, szabványok előírásai éppen az állampolgári tűzvédelmi felelősség hiányát pótolják. A társadalmi változások várhatóan az előírások enyhülését is eredményezni fogják.

A feladatok megoldásához pedig nem kell várni az új tűzvédelmi törvény megjelenését, mivel annak kiadása ideje egyelőre bizonytalan.

Gonda Barnabás
tűzoltó őrnagy

Az MTA Szádeczky-Kardoss Elemér Díj- és Ösztöndíj Alapítványának Kuratóriuma pályázatot hirdet. A föld- és bányászati tudományok területén tevékenykedő 40 év alatti kutatók egyéni pályázatát várja a kuratórium.

Pályázni lehet 5 évnél nem régebbi angol, orosz, német, francia vagy magyar nyelven publikált könyvvel, könyvrészlettel, cikkel, szabadalommal vagy műszerleírással.

Pályázni csak olyan munkával lehet, amely jutalomban még nem részesült.

A pályázatot az MTA

MŰVELŐDJÜNK, SZÓRAKOZZUNK!

A Ságvári Andre
Művelődési Ház
programjából

20-án 19 órakor: a Ságvári színháztermében a MÉV Koncert Fúvószenekarának tavaszi hangversenye.

Belépők 20 forintos áron a helyszínen vásárolhatók.

16-án 17 órakor: a Magányosok Klubjának locsolóbálja.

Ságvári Mozi

21-én: Harapás (olasz film)

22-én: Harlemi éjszakák (amerikai film)

28-án: Révialom II. Fredy visszavág (amerikai film)

29-én: Sherlock és én (amerikai film)

Az előadások 16 és 18 órakor kezdődnek.

Pályázati felhívás!

Föld- és Bányászati Tudományok Osztályára (1051 Bp. Münnich F. u. 7. I/130, telefon: 1-174-219) 1990. július 31-ig lehet benyújtani, melyhez csatolni kell a pályázó tudományos önéletrajzát, és a pályázatra benyújtott munkát egy-egy példányban.

A benyújtott pályázatot a Kuratórium szeptember 1-ig bírálja el.

A Szádeczky-Kardoss Elemér Alapítvány Kuratóriuma 1990. szeptemberében hirdet eredményt.

Ez évben több díjat oszt ki, 35 000, 30 000 és 25 000 forint értékben.

1990-ben mód nyílik bel- és külföldi és kivételes esetben külföldi ösztöndíj forint fedezetének folyósítására is. Lehetőség nyílik továbbá külföldön élő magyar anyanyelvű diákok (csoportos) vagy fiatal kutatók magyarországi szakmai látogatásának támogatására. Erre vonatkozóan a Kuratórium a pályázóktól részletes indoklást vár, amelyben kifejtik a szakmai ta-

nulmányút célját és azt, hogy ehhez milyen forint-támogatást óhajtanak az Alapítványtól elnyerni. E pályázathoz is részletes szakmai önéletrajzot kell csatolni, kivéve csoportos kérelem esetén.

Az ünnepélyes eredményhirdetésre az MTA Föld- és Bányászati Tudományok Osztálya 1990. szeptemberi ülésén kerül sor, az eredményt a Kuratórium közzé teszi.

Az MTA
Szádeczky-Kardoss Elemér
Díj- és Ösztöndíj
Alapítványának Kuratóriuma

Változás a távbeszélő rendszerben

Műszaki átalakítás nélkül, kevesebb városi vonal felhasználásával üzemel a Központ városi telefonhálózata. Képünkön Balassa Bálint telefonműszerész ellenőrzést végez.

Április 9-e óta a vállalat központjában az üzemek korábbi gyakorlatához hasonlóan a távbeszélő rendszerben változás állt be. Megszűntek ugyanis az önálló hívószámmal rendelkező városi telefonok. A vállalat központjában a munkásszállón és más kapcsolódó részlegeknél az említett időponttól ugyanis egy vezérszámmal a 13-055-tel hívhatók, s e külső hívásokat telefonközpont kezelő közvetíti az egyes mellékállomásokra. Az úgynevezett városi jogos készülékekről a „0” szám tárcsázásával természetesen a továbbiakban is lehet városi telefonbeszélgetéseket lebonyolítani.

— Felmerülhet a kérdés, — mondta Gebhardt Ferenc energetikai osztályvezető — hogy milyen előnyökkel, esetleg hátrányokkal jár

ez a változás? Az előnyök, komoly költségcsökkentést jelentenek, hiszen kevesebb vonallal, postai berendezés felhasználásával tudjuk biztosítani a kifelé menő és a befelé jövő távbeszélő forgalmat. Hátrányt csupán a telefonközpont kezelő beállítása jelenthet, s ebből következően az, hogy az irodaépület dolgozói a 01-en kezdeményezett távolsági beszélgetéseiket, avagy a 02-n feladni kívánt távívataikat csak a távbeszélő központ kezelőjén keresztül tudják lebonyolítani.

A távbeszélő központ műszaki átalakítást nem igényel, a kezelő személyzetnek a munkahelyi körülmények biztosítottak, s ez külön költséget nem jelent, — mondotta a gyors-tájékoztató végén az osztályvezető.

Volt egyszer egy MINNOVA

(Folytatás az 1. oldalról)

ugyanis nem lesznek 200 valahány milliós bevételek, nem kaszírozhatók dollár ezek, marad a drága import, és jó magyar szokás szerint megint nem lesz mit exportálni.

Összegezve, a hozzá nem értők a múlt év áprilisában írt helyzetértékelésből csak azt olvashatják ki, hogy minden nagyon szép, minden nagyon jó, csak éppen évek óta rosszul mennek a dolgok. Most, 1990. első negyedévében sincs meg a MINNOVA-nál a beruházás befejezéséhez szükséges 35 millió forint. A közös vállalat egyetlen tagvállalata sem képes a hiányzó anyagokat pótolni. Nem, mivel több vállalat már kilépett, a MÉV helyzete olyan amilyen, de a többi vállalat sem képes a további munkákat finanszírozni, illetve a meglévő adósságot klegyenlíteni. Ebből ugyanis jócskán akad. Az elmúlt év végére

a MINNOVA adósságállománya elérte a 175 millió forintot. A bankok további kölcsönt nem adnak, s várható, hogy az osztrák cég, bírósági eljárást indít a pirólizátor költségeinek visszafizetése érdekében. Súlyosbítja a helyzetet az is, hogy a kísérletek beindítása óta többek között a bauxit ára is közel a duplájára emelkedett. Sovány vigasz, hogy a közös vállalat az elmúlt évben mindezek ellenére 6 millió forintos bevételt ért el, s az sem lehet eredmény, hogy a berendezések egy része alkalmas lehet önálló műveletek elvégzésére. Például pálclevél regenerálására, ami évente 8—10 millió forint eredményt hozhatna.

Bajban van a MINNOVA. Egyelőre sem itthon, sem külföldről nem mutat érdeklődést irántuk senki. Ezért az igazgatótanács megtette a lépéseket a közös vállalat felszámolása érdekében.

Veress Tamás

Ausztrál vevőjelölt?

— Igaz, hogy eladtátok az uránbányát az ausztrálok? — kérdezik mostanában sokan a vállalat vezetőit, dolgozóit.

Bár tudjuk, a hír nem igaz, alapja azonban van a félreértésnek. A Mai Nap című újság március 28-ai számában interjú jelent meg Michael Kallaival „Ausztrál vevőjelölt az uránbányára” címmel. Erről kérdeztük Varga Mihály vezérigazgatót.

— Az ausztrál üzletember egyike a nálunk járt érdeklődőknek?

— Valóban — mondja a vezérigazgató — Michael Kallai az egyik érdeklődő, aki nálunk járt. Vele két ízben találkoztunk, s őt — éppúgy, mint a többiek — tájékoztattuk a vállalat helyzetéről, gazdálkodásáról, munkaerő ellátottságáról, eszközeiről, földtani viszonyairól. Első látogatása után az ausztrál üzletember tanulmányozta az általunk rendelkezésre bocsátott anyagokat, s elmondta, az egész kérdést egyeztetni kell ausztrál partnerével. Óvatos biztatást tartalmazó optimista nyilatkozatot tett, azt azonban hozzá kell fűznöm, itt nálunk csak egy szerződés jelenthet igazi derűlátást, melyről még nincs szó.

— Miért éppen ő nyilatkozott a nálunk tárgyalt tucatnyi kereskedő közül?

— Második találkozásunk során nem ejtettünk arról szót, hogy pár nap múlva ő valamelyik sajtóorgánumnak nyilatkozik. Ehhez joga volt, hiszen tárgyalásaink során nem volt olyan kikötés, hogy a felek a sajtónak nem nyilatkozhatnak. Mi a korábbi tárgyalópartnerünkkel megkötött egyezség alapján tartjuk magunkat „hallgatási fogadalmunkhoz”.

— Michael Kallai az interjúban úgy nyilatkozik, hogy ragaszkodnak olyan vegyesvállalathoz, melyben a tőkerész túlnyomó többsége ausztrál tulajdonban van. Elképzelhető ez a konstrukció?

— Mi világosan közöltük vele, hogy az együttműködés előtt korrekt vagyonértékelésre van szükség, amelynek a nemzeti kincset, az ásványvagyon is magában kell foglalnia. Csak ezt követően dőlhet el, hogy külföldi cég milyen arányban birtokolja a részvényeket.

— A kereskedő sejtetni engedte nyilatkozatából, hogy egyelőre raktárra termelne, s kedvező konjunktúra idején dobna piacra a koncentrátumot. Nekünk nem érné meg így gondolkodni?

— Bármelyik külföldi partner, mely velünk esetleg kereskedelmi kapcsolatra lép, akár vegyes vállalat, akár egyéb formában, jogosult a raktározásra. Sajnos, Magyarország nincs abban a helyzetben, s így vállalatunk sem, hogy az amúgy is magas raktárkészleteket növelje. Ez egyébként a mai szabályozásrendszerben eredményrontó tényező is. Azonban a világban több helyütt előfordul, hogy hosszútávon gondolkodnak az energiaszektorban, így

az atomenergetikában is. Biztosan bekövetkezik egy jó konjunktúra, s akkor ezek a gazdaságok nagy előnyt élveznek majd. Azt azonban jól tudjuk, hogy aki raktározásra törekszik, az csak spot-piaci (rövid távú szerződésen alapuló, következőképpen alacsony) árakban gondolkodik. Számunkra ez elfogadhatatlan.

— Az ausztrál üzletember azt nyilatkozta, hogy velete igen közel jutott a vállalat a megegyezéshez. Mondhatunk erről bővebben?

— Úgy gondolom, a megegyezéstől még távol vagyunk. Egyikünk sem ismeri még a másik ausztrál partner véleményét.

— Végezetül idézzük szó szerint az újságíró: „Gondolom, Ön nem hozakodik elő azzal a szociális demagógiával, hogy itt több ezer ember kenyéréből van szó...” Mi erről az Ön véleménye?

— Addig, amíg az embereknek a munkahelye, léte hosszú ideig biztosított volt, ma ezek vállalhatnak munkanélkülivé. Az ő sor-

sukért való aggodás, a megoldásért való tenni-akadás semmiképp nem tartozhat a szociális demagógia fogalmkörébe. Ez a megfogalmazás azokat sérti, akiket megérintett a munkanélküliség réme, s azokat nem, akik biztos munkahellyel rendelkeznek. Jobbára éppen ők nyilatkoznak így. Úgy tűnik, komoly rés nyílt a profittermelés lehetősége és több ezer ember munkahelyének biztosíthatósága között. — mondta Varga Mihály.

K. J.

A keserű pirulától a Béres-cseppekig

A bio-patika titka

Természetes alapanyagokból

A Felsővámház út és a Katalin utca sarkán takaró kis boltocskára nyílt nemrégiben. Bio-patika, a „Természet gyógyszertára” hirdeti a cégábla, ám, hogy milyen széles áruskála sorakozik a polcokon, azt csaknem lehetetlen felsorolni. A néhány forintos gyermek fogkefétől a háromezerkétszáz forintos, japán digitális vérnyomásmérőig, a mazsolától a mosószerre, a gyógyhatású kozmetikumoktól a reformtáplálkozás termékeiig, a csalánsampontól a különböző szakkönyvekig itt szinte minden kapható.

— Az ötlet, hogy bio-patikat nyitunk, még tavaly született — emlékszik vissza Elekes Géza, az V. sz. bányáuzem egykori geofizikusa. Nyugaton nagy divat, és már nálunk is egyre többen ébrednek rá, hogy a különböző kemikáliák helyett vagy mellett érdemes a kiváló gyógyhatású természetes alapanyagú készítményeket használni. Annak, hogy ilyen vállalkozásba fogtunk, több oka is van. Egyrészt a nyugdíj közeledtével már évek óta foglalkoztatott a gondolat, mihez is kezdjek, ha elkerülök a bányától. Valamilyen vállalkozásba mindenképp belefogtam volna. Aztán a sors úgy hozta, hogy bio-patikat nyitottunk.

— Nyugdíj? Hisz ön egy fiatal ember.

— Ötvenötben jöttem a

vállalathoz, és a hét év kordelvezmény — ami föld alatti beosztásért jár — alapján 1990 őszén kellett volna nyugdíjba mennem. Tavaly azonban felhívtak, és közölték velem, hogy nem tartanak tovább igényt a munkámra, január másodikától menjek el hatvanhárom százalékra. Szerettem volna tovább dolgozni, már csak azért is, mert két középiskolás korú gyermekem van, akik után tartásdíjat fizetek — így hát nekik sem mindegy, mennyit keresek — de nem lehetett. Keserű pirula volt, hisz ötvenhárom évesen sem érzem még magam öregnek, ha úgy alakul, maradtam volna amíg bírom egészséggel.

— De úgy tudom, mégsem a bányászati keresetkiegészítést vette igénybe.

— Valóban. Még karácsony előtt híre ment, hogy új jogszabály várható, mely szerint a 63 százalék helyett választani lehet a végkielégítést is. Időközben a feleségem, aki gyógyszerész, létszámleépítés folytán munkanélkülivé vált. Ekkor határoztuk el, hogy bio-patikat nyitunk. Az egyik volt kollégánójéval társultunk. Mindketten vállalkozói kölcsönt vettek fel és az alaptőkéhez jól jött az én végkielégítem is.

— Akkor talán jobb is, hogy így alakult?

— Azt azért nem mondhatnám, mert alakulhatott

volna jobban is — mondja kesernyés mosollyal Elekes Géza. Egy rendelkezés szerint ugyanis csak annyi végkielégítés adható, ahány hónapja még vissza van a jogosultnak az öregségi nyugdíjig. Így aztán én tíz hónapot kaptam, és bár nincs okom panaszra, mennyire más lett volna, ha két évet fizetnek. Legfeljebb a nyugdíjamat csak két év után kezdték volna folyósítani. Hát nem így lenne logikus, amikor másról sem hallani, mint a vállalkozásokról, amelyeket ösztönözni kell?

— Nem félték belevágni, megéri ma bio-patikat nyitni?

Minden vállalkozás rizikóval jár, de remélem, megtaláljuk a számításunkat. Hisszük, hogy egyre inkább tért hódít az igény az egészséges életmód, az egészséges táplálkozás, a betegségek megelőzése iránt. Ezért is járunk el ismeretterjesztő előadásokat tartani szociális otthonokban, nyugdíjasokhoz, éppúgy, mint az iskolákba. Amíg az asszonyok a boltban dolgoznak, nekünk férfiaknak a feladatunk az árubeszerzés. Elég sokat kell utánajárni, mert valamilyen központ pesti székhelyű, de azon vagyunk, hogy aki a bio-patikába betér, az megvehesse amit keres.

Nógrádi Gábor

A tömegsport megszállotta

Ádám Károly és a fehér labda

— No, ebből a gyerekből híres sportoló lesz — mondogatták akkoriban az emberek Jánoshalmán. A foci. grondon reggeltől estig játszott volna társaival, ha az erélyes szülők nem parancsolták volna a tanuláshoz. Szóval, amikor csak tehet, sportolt, de mindig csak szórakozásból. Az első sportsikerét középiskolásként érte el Baján. A megyei súlylökő versenyen ezüstérmel nyert, nagy meglepetésére, mert csak úgy, utcai járókelésként állt a dobókörbe...

Soha nem készült a versenyekre, ha hívták, boldogan ment asztalitenisz, kosár- és röplabda, atlétikai versenyekre. Megtörtént, hogy sokoldalú hő-sünk részt vett egy középiskolai kalapácsdobó versenyen. Beállt a dobókörbe, megkezdte a forgást. Már ringlispil gyorsasággal körözött, szemei előtt összefolyt a táj, a kalapács kidobásának pillanatában kénytelen volt elengedni a markolatot, és így, a kalapáccsal együtt kirepült a dobókörből.

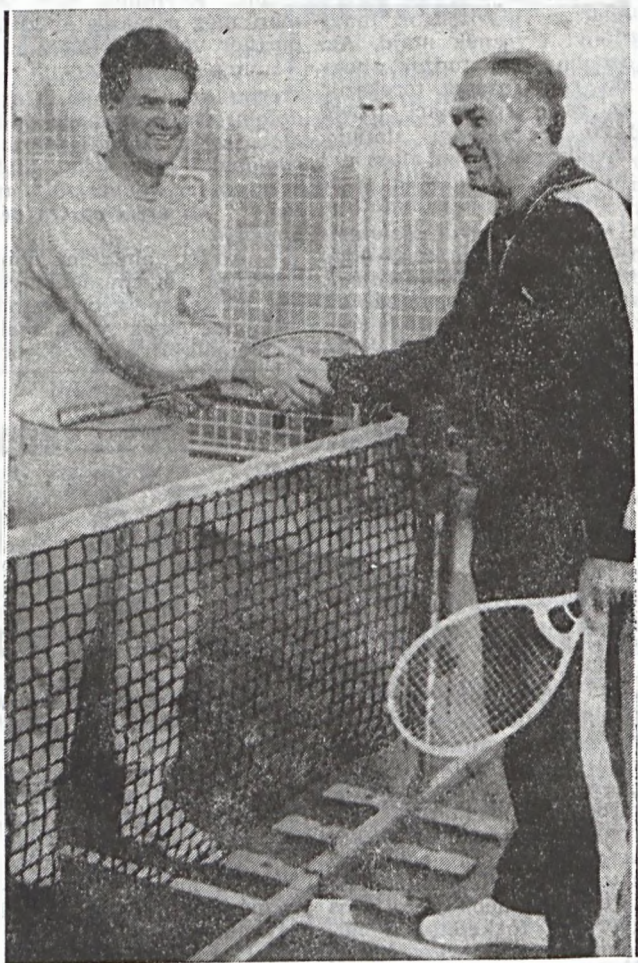
Érettségi után a III. sz. bányauzemben dolgozott, a dozimetrián. Két év múlva Miskolcon, mint egyetemista sem lett hűtlen a sporthoz, évekkal később mérnöki diplomával újra a III. sz. bányauzemben dolgozott, és ott folytatta a sportolást ahol abbahagyta, a tömegsportban. Igaz, rövid időre, amíg a bányahatóságnál dolgozott, megszakadt ez a folyamat, de 1980-tól, miután újra visszajött az üzembe, mint biztonsági mérnök, rendszeres résztvevője az üzemi, vállalati, megyei versenyeknek.

Különös ember. A természet megajándékozta tehetséggel, akarattal, de sosem kívánt több lenni, mint egyszerű, amatőr sportoló. Miért? Vallomása szerint nem érzett magában kitartást, szorgalmat, és vágyat, hogy képességeit aktív sportolóként gyümöcsöztesse. Nem tört babérokra, hírnévre, de nem szerette, ha meghatározták volna számára a sportolási feltételeket és az edzési normákat. Ot teljes mértékben kielégíti az a sportolási forma, amit a tömegsport nyújt számára, mert ma is azt tartja legfontosabbnak, hogy örömet, és szórakozást leljen mindabban, amit csinál.

Ahogy múlnak az évek, ahogy fakul az ifjúság fénye, úgy vált egyé a tenisszel. Ha csak teheti, minden szabadidejét a fehér labdának szenteli, mert ennek bűvöletéből szabadulni, aki egyszer megszerette, nem lehet. Az ideai célja, eredményesen szerepelni a vállalati és az SZMT csapatbajnokságban, és az egyéni ezüstérmel mellé aranyérmel nyerni.

A sport mellett kedvenc időtöltése a kertészkedés, úgy szól a fáma, hogy a szabócsi telkén ismeretlen a gaz. (Ha csak nem visznek oda). Szépen művelt, rendbentartott tanyája méltán váltja ki az odalátogató elismerését.

Öröme szolgál, a sok távollét ellenére is, hogy békés a családi élete. Gábor fia másodéves egyete-

Fotónk az SZMT teniszkupa döntőjén készült. Ádám Károly (jobbrol) Agoston Györgyöt üdvözi.

Csöndör László felvétele

mi hallgató Miskolcon. S béli múltját, joggal állapítja meg, hogy nem az a fontos, miként roskadoznak vitrinjének polcai az értékes trófeáktól, hanem az a fontos, milyen a fizikai és egészségi állapota, a hasonló korú társaival szemben.

Efelől pedig nem lehetnek kétségeink. Kovács Miklós

mi hallgató Miskolcon. S béli múltját, joggal állapítja meg, hogy nem az a fontos, miként roskadoznak vitrinjének polcai az értékes trófeáktól, hanem az a fontos, milyen a fizikai és egészségi állapota, a hasonló korú társaival szemben.

Efelől pedig nem lehetnek kétségeink. Kovács Miklós

TÜRAAJÁNLAT

A MÉV Természettudományi Szakosztálya április 22-én kirándulást szervez Babócsára. Utazás gépkocsival. Találkozás: 8.30 órákor a Domus Aruház parkolójában.

Az V-ös bányauzem „B” a bajnok

Amint azt az utolsó forduló előtt már teljes bizonyossággal várni lehetett, bányauzemi együttes nyerte az 1990. évi vállalati teremlabdarúgó-bajnokságot.

Az V. üzem „B” csapata meggyőző fölényrel, veretlenül végzett az élen, bizonyítva, hogy a még tavaly ősszel a „szabadban” összekovácsolódott gárda nem csak a Ho Si Minh-park salakján, de a Nevelési Központ tornacsarnokában is legjobb a jók között.

Az már igazán nem az ő számlájukra írható, hogy a teremlabdarúgó-bajnokság elég kurtán-furesán ért véget, a pontvadászat utolsó fordulója ugyanis amolyan „hosszúra nyúlt, nagy semmibe” fulladt.

Előbb a vasárnap „hétköznaposítása”, majd a Március 15. Kupa okán szünetelt a bajnokság, később — talán — a választások miatt maradt el az utolsó forduló, de tény, hogy a derék focisták a következő menet — már mint a választásokat — már nem is várták meg. Elfogadták végeredményként a március eleji állapotot. Magyarán, megspórolták az utolsó fordulót.

A tudósítót némi büszkeséggel tölti el, hogy egy korábbi cikkben az esélylatolgatás során feketé-fehéren megírta: „Az erőviszonyok ismeretében az utolsó fordulóban aligha változik majd a sorrend, legalább is az első három helyen.”

Nos, úgy tűnik, ezt halálisan komolyan vették a csapatok, így kerülhetett sor arra, hogy nem került sor semmire.

Ami viszont a tudósítót némi büntudattal tölti el az az, hogy ha a véleménye valóban ilyen sokat nyomott a latban, akkor önhibáján kívül részese lett egy új sportág meghonosítási kísérletének. A sportágat nemes egyszerűséggel hívhatnánk terem(spór)focinak, ami nagyobb terstvértől, a spór-

focitól — melyet önbizalomtól duzzadó, címeres mezbe öltöztetett profik művelnek magas fokon — alig különbözik. Mindkét esetben a focit, a játékot spórolják el, de míg a profiknak ehhez egy csaknem száz méter hosszú, majd hatvan méter széles, vonalakkal szegélyezett, nagy füves térségre is szükségük van, addig a terem(spór)foci nem ilyen eszköz- és költségigényes.

Jószíval még labda sem kell hozzá, hát még pályamunkás, szertáros, vagy megerősített rendezőség. Erős a gyanúm, hogy a terem(spór)focihoz még szponzorokat sem lenne nehéz találni, hiszen az a Gumikutya-gumigyártó és Szolgáltató Vállalat, amely ne adná szívesen a nevét — az ingyenreklám reményében

— mondjuk egy Gumikutya-gumi Kupához.

Részletesebb fejtegetésekbe most csak azért nem bocsátkozom, mert féltő, hogy a terem(spór)foci egy átgondolt, alaposan kidolgozott ösztönzési és támogatási rendszer révén — különös tekintettel a gazdaságossági megfontolásokra — ártana a hagyományos labdarúgás népszerűségének (ha ugyan ez még lehetséges), már legalább is, ami a szponzorok bőkezűségét illeti.

Alljon inkább itt az ideai vállalati teremlabdarúgó-bajnokság végeredménye:

1. V. ü. „B”	8	7	1	—	26-10	15
2. IV. ü. „B”	8	7	—	1	27-14	14
3. Központ	8	5	2	1	33-14	12
4. IV. ü. fejl.	8	4	2	2	37-14	10
5. Szolg.	8	4	—	4	33-27	8
6. Anyago.	8	4	—	4	15-14	8
7. Szálló	8	3	—	5	24-33	6
8. V. ü. „A”	8	2	—	6	18-36	4
9. Kutató	7	—	1	6	11-38	1
10. III. ü.	7	—	—	7	9-33	0

Teniszüzemrend

A vállalati tömegsportbizottság áprilistól szeptemberig ismét bérel tenispályákat a Mecsek LSE uránvárosi létesítményében. Így a jégstadion melletti műanyag borítású pályákon dolgozunk nap, mint nap díjtalanul hódolhatnak kedvenc sportáguknak.

A várható nagy érdeklődésre való tekintettel elkészült a pályabeosztás is.

Áprilisban és szeptemberben hétfői napokon a III. üzemiek vehetik igénybe a pályát 15 és 17 óra között. Keddenként ugyanabban a két órában az EDÜ és a Szolgáltató dolgozói vívhatnak adás csatákat. A szerda a IV. üzemieké 17 és 19 óra között. Csütörtökönként két pálya is a MÉV-esek rendelkezésére áll, az egyik a V. üzemiek, a másikon a hőlgversenyzők játszhatnak délután háromtól öt óráig. Pénteken a Központ dolgozói gyakorolhatnak ugyanabban a két órában.

Némiképp változik a beosztás a nyári hónapokban. Május 1. és augusztus 31. között a hétfő ugyancsak a III. üzemieké

16 és 18 óra között. Keddenként ugyanabban az időpontban az EDÜ-sök és a szolgáltatók játszhatnak, majd este hattól nyolcig a III. és az V. üzemieké a pálya. Szerdán ugyanabban az időpontban két pálya is a mieink rendelkezésére áll. Az egyik a női, a másikon a IV. üzemiek játszhatnak. Csütörtökön délután negydtől az V. üzemiek, pénteken este hattól a Központ dolgozói teniszezhetnek két-két órát.

Ezen felül a hétvégen naponta 9 és 11 óra között egy pálya egész éven át a MÉV-esek rendelkezésére áll.

Személyi hírek

Nyugállományba került: Fábán Istvánné munkaügyi előadó, Merse Péter föld alatti lakatos, Csendes László vajúr (III. sz. bányauzem), Borbándi Menyhért vajúr, Kisa József vajúr, Seidl János akkumulátoröltő, Tőke Gyula körletvezető-helyettes, Trikl Ambrus csillés (IV. sz. bányauzem), Muhi Sándor betanított munkás, Ferge István vajúr, Ömböli Attila csillés, Bálint József targoncavezető, Bogdán Mátyás csillés, Hederics István főcsatlós, Strausz József vajúr, Andrásék János vajúr, Gyimesi László villanyszerelő (V. sz. bányauzem), Patczai János őrséparancsnok, Simon József lakatos, Dimák Gábor gépkezelő, Berta Jenő lakatos, Beckmann József gépkezelő, Bodai Géza gépkezelő, Simon Ferenc lakatos, Csőr Gyula gépkezelő, Szabó József segédvajúr (Ércdúsító üzem), Várhelyi József erőgépkezelő, Németh János esztergályos, Helstáb Jenő erőgépkezelő, Járosi György diszpcéser, Kerekes Ferenc föld alatti mozdonyvezető (Szolgáltató üzem), Horváth Sándor anyagkiadó (Anyag- és áruforgalmi főosztály), Kablár Cecília műszaki rajzoló, Jobb János időmérő (Központ).

Nyugállományba került dolgozóinknak ezúton is megköszönjük a vállalatunknál végzett eredményes munkájukat, s a nyugdíjas éveikhez kellemes pihenést, és jó egészséget kívánunk.

Meghalt: Krapecz Ferenc vajúr (Szolgáltató üzem).

N. G.

Hímes tojás és négerkolbász?

Tudom, locsolkodás idején eretnek gondolat a futballt szóba hozni, hisz a húsvéti népszokások kimeríthetetlen tárháza az illatfelhőt árasztó szép lányok és asszonyok látványa, a gyerekeket boldogító nyuszikák bája oly távol áll a stadionok B-középeit egyre inkább eluraló „kemény magtól”, mint a sonkamérgezés az éhhaláltól.

Igaz, e jórészt gyerekekből (fiatalokorúakból) álló társaság a magyar nyelv kimeríthetetlen tárházából válogatva skandálja a gyalázkodó rigmusokat, nem éppen az illatosításra szolgáló gáz-spraykkel „locsolkodva” randalírozik, de miután megvadult elefántcsorda módjára törnek, zúznak, pusztítanak amerre járnak, kiderül róluk, csak úgy szabad banni velük, mint a hímes tojással.

Egy-egy ilyen nagyobb balhé után összeszorul az ember szíve, ha másnap a rendőrök brutális fellépéséről olvas, hogy bizony gumibotot (népies nevén négerkolbászt) is használtak(!), némelyeket pedig még elő is állítottak.

Ilyenkor az érintett parancsnok elmondja, hogy a rendőrök azért „folyamodtak kényszerítő intézkedések alkalmazásához”, mert a szurkolók már az egyenruhások testi épségét is veszélyeztették.

Megszólal néhány karváltott, illetve „sértett szurkoló” is, akik elpanaszolják, hogy a rendőrök fenyegető viselkedése — mármint, amikor azok provokatív módon a közelükbe jöttek — váltotta ki a tömeg haragját, és csak ekkor dobálták meg égő petárdákkal, üvegekkel és kövekkel a „szerveket”.

Néhány nap múlva az okokat még mélyebben vizsgáló írások jelennek meg a sportújságban, a társadalom, az iskola, a munkahely és a szülők

felelőségéről no, meg a rendezőkeről, mert mi a fenének engedik be a stadion kapuján a tökrészes fiatalokat, főleg, ha vasdorong és pálinkásbutykos himbálódik a kezükben.

Aztán szép lassan elcsitul a vihar, míg nem egy újabb botrány borzolja a kedélyeket.

A leghozzáértőbbek szerint a „kemény mag” akkor kezd a randalírozást, amikor nem megy a játék a kedvenceiknek. Ilyenkor idegessé válnak, már nem a pályán történetekkel törődnek, az aztán meg már az utolsó csepp a pohárban, ha még a rendőrök is fenyegetően megjelennek.

Érdekes módon ezidig pszichológusok még nemigen foglaltak állást abban, hogy ez így normális-e? Egyáltalán a kemény mag légyagyuak gyülekezete, vagy normálisaké?

Ha ilyen gyenge idegzetűek a normálisak, akkor az emberek túlnyomó részénél baj lehet. Egyelőre ugyanis nem szokás, mondjuk a kisboltban, a hentespult túloldalára égő petárdát hajítani örömmel, ha az eladó a comb legszebb részéből kanyarít le számunkra háromnegyed kilónyit. Olyant sem látam még, hogy a füstölt tarja már-már megfizethetetlen árat látva a vevő kövel tőri pozdorjává a húspult üvegtábláját. Annak ellenére, hogy gyakran nagy sort kell kivárni, és a kiszolgálás sem mindig a legudvariasabb, ki hallott már olyant, hogy az ideges vásárló gáz-sprayvel spricelte volna szemközt a henteset. Lehet, hogy bennünk van a hiba?